

СГ6:8Р

1747

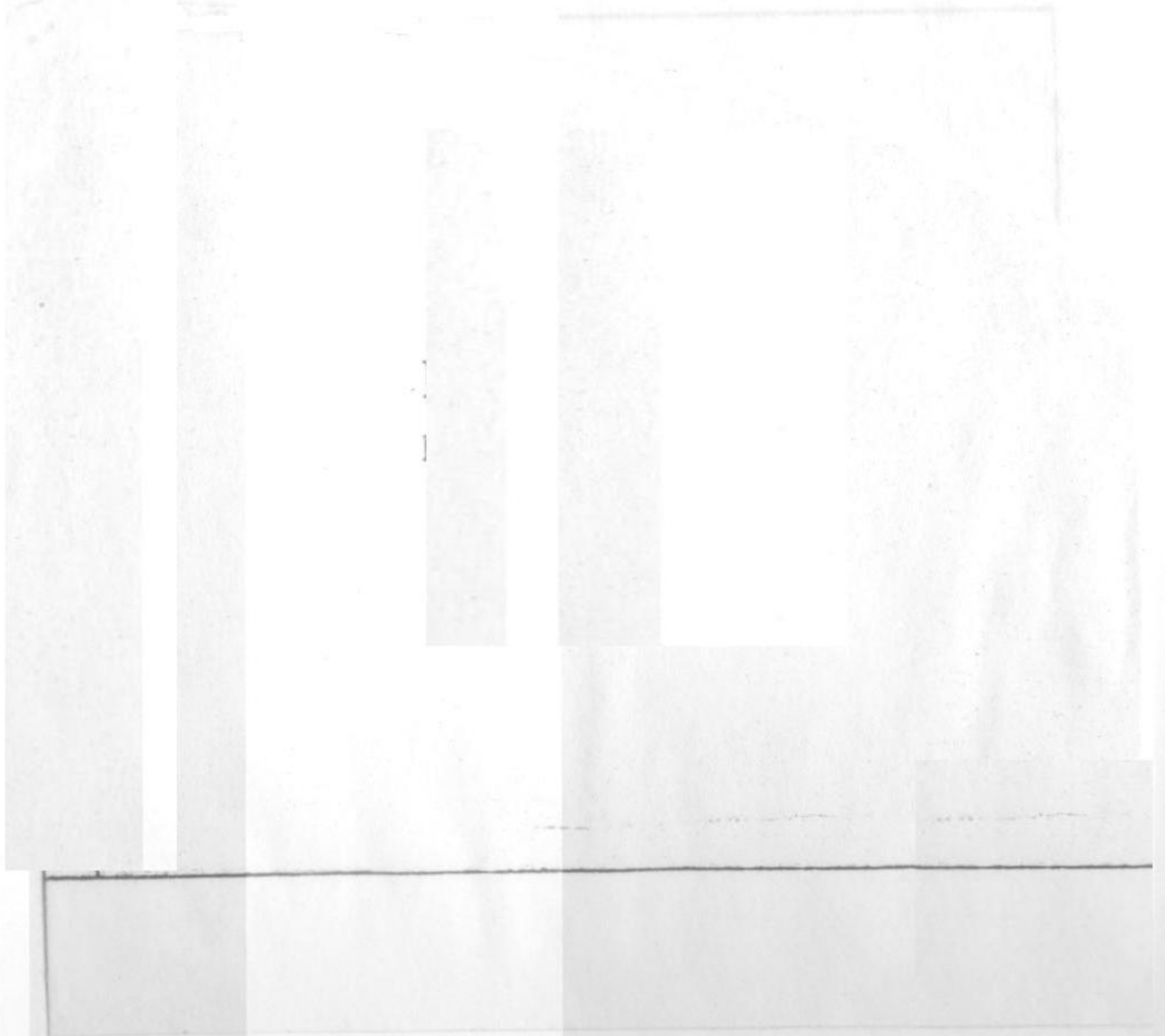
**ГОГОЛЕЗНАВЧІ
СТУДІЇ**

Випуск третій

**ГОГОЛЕВЕДЧЕСКИЕ
СТУДИИ**

Випуск третий

Handwritten text, possibly a title or header, located at the top of the page. The text is faint and difficult to read.

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛОТЕКА УКРАЇНИ
ІМ. В.І.ВЕРНАДСЬКОГО
ГОГОЛІВСЬКИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
НІЖИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. МИКОЛИ ГОГОЛЯ

*Лариса ГРАНАТОВИЧ,
Євген МИХАЛЬСЬКИЙ,
Павло МИХЕД*

**ГОГОЛЬ:
БІБЛОГРАФІЧНІ
ПОСІБНИКИ І ДЖЕРЕЛА
АНОТОВАНИЙ ПОКАЖЧИК**

Ніжин-Київ
1998

ББК Ш5(4РОС)5-4 Гоголь я1

Друкується за постановою Вченої ради Ніжинського державного педагогічного університету ім. Миколи Гоголя

Анотований покажчик бібліографічних посібників і джерел включає всі скільки-небудь помітні видання гоголівської бібліографії (1853–1997 рр.) і нарис її історії.

Науковий редактор
СТРІШЕНЕЦЬ Н.В.

Відповідальний за випуск
МИХЕД П.В.

Рецензент
Беляєва Л.В.

© Гранатович Л.,
Михальський Є.,
Михед П., 1998

© Київська старовина,
оригінал-макет, 1998

© Національна бібліотека України
ім. В.І.Вернадського, 1998

ISBN 966-02-0990-8

ВІД УКЛАДАЧІВ

До складу пропонованого покажчика включена бібліографія гоголівської бібліографії, або бібліографія другого ступеня, що виходила друком російською та українською мовами, починаючи з 1853 року.

Насамперед, це персональні покажчики і семінарії, каталоги виставок, описи архівних джерел, огляди видань творів Гоголя та гоголезнавчої літератури.

Невід'ємною частиною покажчика, безумовно, є довідково-бібліографічні видання та посібники загального змісту, якщо в них репрезентована гоголівська література.

Включено покажчики та списки перекладів творів Гоголя та літератури про нього мовами народів світу, праці, що подають відомості про рецепцію творчості Гоголя літературами різних країн і народів.

Враховано також іконо- і фільмографічні матеріали, що виходили окремо, чи з'являлися на сторінках книг та періодичних видань.

Приділено увагу бібліографічним та пристатейним спискам, різноманітним посиланням у тексті статей чи підрядкових примітках на гоголівську бібліографію за умови, що вона суттєва.

Більшість описів видань, що входять до покажчика, супроводжуються анотаціями. Анотація визначає характер видання, розкриває його зміст, інформує про обсяг, хронологічні рамки, спосіб розміщення матеріалу, наявність допоміжних покажчиків тощо. Якщо першоджерело має розгалужену систему рубрик, в анотації їх назви наводяться повністю.

Обсяг видань визначався шляхом підрахунку назв, де термін «назва» означає бібліографічний опис тієї чи іншої публікації. Кількість назв може бути точною, приблизною чи взагалі не бути (наприклад, у деяких оглядах).

Порядок розміщення матеріалу у покажчику хронологічний, у межах року — за алфавітом імен та назв.

Описи, які не було можливості переглянути *de visu*, позначено астериском.

Для полегшення орієнтації у змісті запроваджено систему відсилок. У разі потреби цитуються критичні зауваження спеціалістів, наводяться відгуки про те чи інше видання.

У кінці покажчика вміщено «Довідки про авторів» та «Іменний покажчик», складений за зведеним російсько-українським алфавітом.

У процесі підготовки видання використовувалися каталоги, картотеки, фонди фундаментальної бібліотеки Ніжинського державного педагогічного університету ім. Миколи Гоголя, Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського, Національної парламентської бібліотеки України.

Укладачі висловлюють щире подяку докторам філологічних наук, професорам В.П.Казаріну та В.О.Воропасу за цінні поради та слушні зауваження до цього видання.

Особлива подяка укладачів адресована співробітникам Гоголівського науково-методичного центру Остапенко Людмилі Михайлівні і Шинкаренку Оксані Вікторівні за допомогу в підготовці покажчика.

Можливі відгуки та пропозиції просимо надсилати за адресою: 251200, м. Ніжин, Чернігівська область, вул. Кропив'янського, 2. Ніжинський державний педагогічний університет ім. Миколи Гоголя. Гоголівський науково-методичний центр.

З ІСТОРІЇ ГОГОЛІВСЬКОЇ БІБЛІОГРАФІЇ

На початку 60-х років один з авторів гоголівського семінарію, оцінюючи стан розвитку бібліографії, присвяченої письменникові, відзначав, що «положение с гоголевской библиографией на сегодня является наиболее слабым местом в литературоведении»¹.

З того часу пройшло майже чверть століття, і відомий філолог та бібліограф В.Баскаков, констатуючи загальне відставання бібліографії літературознавства, маючи на увазі перш за все гоголівську, огляду якої і присвячено його статтю, іронічно зауважив: «В последние годы создается впечатление, будто наше литературоведение нашло способ обходиться без справочных пособий и вполне удовлетворяется эпизодически и бессистемно появляющимися указателями, далеко не всегда посвященными его магистральным проблемам»². Слова ці доречні й сьогодні, особливо тоді, коли мова заходить про вивчення творчості Гоголя; доречні, бо, на жаль, ми змушені констатувати, що помітних кроків і в останнє десятиріччя не зроблено, а гоголівська бібліографія, як і на зорі свого становлення, залишається справою окремих ентузіастів: і перші здобутки, й найвищі досягнення її були результатом, як правило, зусиль подвижників-одинаків: чи то були С.Пономарьов, П.Заболотський, С.Бертенсон чи В.Казарін.

Між тим, здається, немає потреби говорити про важливість цієї галузі літературознавства для її розвитку, оскільки існує пряма залежність між розвитком бібліографії і станом літературознавчих досліджень.

В цілому ж, оглядаючи історію гоголівської бібліографії, варто відзначити певну спорадичність в її розвитку. Спалахи інтересу припадають на роки ювілеїв, від них часто починають відлік і бібліографічні посібники. Разом з тим, велика кількість бібліографічних покажчиків, присвячених життю і творчості письменника, мають практичний чи рекомендаційний характер, отже, не слугують дослідженню проблем гоголезнавства, з одного боку, а з іншого, не є надбанням повної і систематичної науково-допоміжної бібліографії. Такий стан був показовим для радянського періоду, що широко культивував рекомендаційні покажчики та довідники.

Історія бібліографії, незважаючи на, здавалося б, її надто спеціальний характер, відбиває і пояснює, ілюструє більш широкі гуманітарні процеси. Появлення інтересу до бібліографії відбиває процес прояву віри в наукове

знання, процес його акумуляції та актуалізації. Послаблення ж знаменує втра-ту суспільством довіри до наукового, раціонального пізнання; воно починає культивувати фрагментарне редуковане знання, що природно відображається на ступені зацікавленості в бібліографії, але обумовлює й природу розвитку бібліографічних жанрів. Наявність цих перешкод врешті-решт призвела до того, що сьогодні відсутня повна, вичерпна бібліографія видань творів Гоголя. І вже згаданий В.Баскаков був змушений констатувати: «Мы не располагаем даже относительно полным указателем опубликованных текстов писателя, так как из имеющихся пособий выпадают периоды 1883-1916, 1934-1967 гг. и с 1977 до настоящего времени»³. Що вже говорити про реєстрацію всього обсягу літератури про Гоголя! Наявність цих плям унеможливило наприклад, ґрунтовні дослідження історико-функціонального плану, які є дуже показовими для історії духовного розвитку письменника. Отже, лише за умов повного і системного опису як видань його творів, так і літератури про життя й творчість, можна говорити про історичний феномен Гоголя як могутнього явища духовного життя українського та російського народів.

Початок гоголівської бібліографії пов'язаний з ім'ям відомого російського бібліографа Г.Геннаді, який майже одразу по смерті Гоголя надрукував в «Отечественных записках» список видань його творів. Реєстр був неповний, автор не уник і значних прорахунків (поза його увагою залишилися, наприклад, «Мертві душі» (?)), але цей список став першим, що визначило місце і значення бібліографії Г.Геннаді в історії гоголіани.

Серед ранніх бібліографічних покажчиків, що заслуговують на особливу увагу, — праця С.Пономарьова «Памяти Гоголя. Материалы для библиографии литературы о нем» (1882). Робота, безперечно, відбиває стан бібліографії в Україні, як і в Росії, в цілому, зокрема відсутність державної поточної бібліографічної реєстрації, що не могло не призвести до пропусків, і зрештою до неповноти. Але це, власне, і не входило до завдань автора — він мав на меті укласти список гоголіани для створення бібліотеки письменника в Ніжині. С.Пономарьов використав праці своїх попередників і дав поштовх розвитку систематичної гоголівської бібліографії. Він звертався до капітальних бібліографічних праць, про які варто згадати у зв'язку з нашою проблемою. Йдеться перш за все про роботу братів Ламбіних «Русская историческая библиография» (1861-1884), а також «Систематический каталог русским книгам» (1869) В.Межова — першого російського бібліографа-професіонала. Дещо пізніше з'явилась його ж «История русской и всеобщей словесности: Библиографические материалы, 1855-1870» (1872), яка зафіксувала й бібліографію про Гоголя.

Серед тих, хто створював підґрунтя гоголівської бібліографії, слід назвати М.Гербеля — літератора з плеяди славетних випускників Ніжинського історико-філологічного інституту. Його покажчик «Списки сочинений литераторов, получивших воспитание в Гимназии высших наук и Лицее князя

Безбородко» (1881) включає солідне, розгалужене бібліографічне гніздо, до якого увійшли як прижиттєві, так і посмертні видання творів Гоголя, за винятком листів, розміщених у Кулішевих «Опыте биографии Гоголя», «Записках о жизни Гоголя», а також в «Сочинениях и письмах Гоголя», які були видані у період з 1854 по 1857 рр.

Помітним явищем в історії гоголівської бібліографії був покажчик Я.Горожанського, який охоплював той самий період, що і покажчик С.Пономарьова. Щоправда, останній дещо багатший. В цілому ж вони, безперечно, становлять чималий інтерес для сучасного бібліографа і дослідника творчості письменника. Праці включають художні твори про Гоголя, або на честь його, що було, безсумнівно, важливо для бібліографів цієї доби. Пізніше бібліографія візьме чіткий напрямок на наукове осмислення творчої спадщини письменника, усвідомлюючи себе як допоміжну дисципліну літературознавства.

Важливий крок у вивченні гоголівської бібліографії було зроблено на початку ХХ століття. Неабияку роль у цьому відіграли ювілеї 1902, 1909 років. Саме активізація літературознавчої думки в ці передювілейні роки висвітлила незадовільний стан довідково-бібліографічної літератури. Тому не випадково, що саме з цього часу починається систематична реєстрація літератури про Гоголя. З іншого боку, гоголівська бібліографія постає як дослідницька проблема. І першість у цьому належить теж ніжинському професору історико-філологічного інституту князя Безбородька П.Заболотському, автору праці «Н.В.Гоголь в русской литературе» (1902).

Своєрідним підсумком нового етапу вивчення творчості письменника стала бібліографія С.Бертенсона «К библиографии материалов о Гоголе. Опыт библиографического указателя Гоголевской юбилейной литературы» (1903). Вміщений тут реєстр видань ювілейного року ознаменував початок створення повної гоголівської бібліографії. Роботу над нею було розпочато у наступному десятиріччі. Разом з додатками М.Піксанова (1904) цей покажчик відповідав новим принципам укладання бібліографії. Проте заради справедливості потрібно сказати, що список С.Бертенсона далекий від повноти, він так і не був зібраний під обкладинкою однієї книги, а залишився лише в журнальному варіанті. Так чи інакше, але це була найцікавіша сторінка в гоголівській бібліографії, яка завершила період з 1900 по 1915 роки.

Чільне місце у розвитку гоголівської бібліографії посіла популярна й добре відома багатьом поколінням гоголезнавців праця С.Венгерова «Источники словаря русских писателей» (Т. I.— 1900). Незважаючи на неповноту і неточність, саме ця бібліографія стала своєрідним інформаційним відкриттям Гоголя для початківців.

Серед різноманіття покажчиків початку 900-х років — праці ніжинських вчених П.Заболотського та М.Сперанського. Важливо відзначити, що з часом, коли суспільна думка починає визнавати значення Гоголя не тільки для роз-

витку літератури, виникає цикл інформаційно-бібліографічних видань, які характеризуються поживленням інтересу до мистецтвознавчих аспектів творчості письменника. Показчик Ф.Вітберга й каталог М.Сперанського «Гоголевская выставка» (1902) стали безперечними надбаннями цього напрямку бібліографії.

На початку ХХ ст. на новий рівень виходить ще один розділ гоголівської бібліографії — рецепція його творчості у слов'янських народів: серед болгар, сербів, словаків; а також німців. Праці В.Кораблєва та Е.Лямбека дали початок спеціальним бібліографічним показникам цього напрямку.

Цікава «бібліографічна монографія» належить перу О.Лебедева і присвячена дослідженню релігійного спадку письменника — «Поэт-христианин Гоголь в русской литературе и искусстве, 1829–1908». Попри наявність багатьох недоречностей, ця робота відзначається багатством вміщених матеріалів (понад 3,5 тис. записів), що дозволяє вважати її підвалиною майбутньої систематичної гоголівської бібліографії. На тлі поживлення в наш час інтересу до християнських мотивів творчості Гоголя монографія О.Лебедева набуває особливої актуальності.

На початку ХХ ст. починає формуватися і власне українська бібліографія, присвячена життю і творчості Гоголя. Її піонерами були І.Стешенко, М.Комаров, О.Марков, Дм.Дорошенко, Н.Гіляровська та В.Дроздовський. І хоча їхні праці були скромними і не стали значною подією в гоголезнавчій бібліографії, однак вони свідчили про виникнення національного гоголезнавства зі своїм особистим баченням проблем творчості письменника, а також фіксували переклади творів Гоголя українською мовою, кількість яких все зростала. На особливу увагу заслуговують праці трьох останніх авторів, котрі мають право безперечно залишитися в історії гоголівської бібліографії. Головним досягненням національного гоголезнавства є праця В.Дроздовського «Гоголь українською мовою» (1927), яка разом з додатками В.Дорошенка та І.Єрофіїва майже вичерпує і видруковане, і рукописи перекладів, переробок, статей та рецензій, що відбивають цікавість до Гоголя в Україні з боку перекладачів, діячів театру та літературознавців.

Підсумовуючи сказане про дореволюційні бібліографічні джерела, варто зазначити, що з точки зору сучасного стану бібліографії вони не можуть нас задовольнити. Величезна кількість критичної літератури залишилася за межами існуючих бібліографічних посібників, і сьогодні ця проблема може бути вирішена лише літературознавцями-професіоналами України та Росії. Така робота передбачає використання новітніх бібліографічних технологій, і в першу чергу — комп'ютерних. Тому мрію про повну гоголівську бібліографію доводиться залишити до віддаленого майбутнього.

Наступні два міжвоєнні десятиріччя в історії гоголівської бібліографії не відзначилися значними подіями, хоча певні здобутки були навіть у цей складний час. У наукових студіях головним фактором стає ідеологічний. Руй-

до укладання бібліографії, що є її фундаментальною засадою, таврується так, що, здається, йдеться не про тиху реєстрацію виданої книги чи статті, а про катаклізи соціального і політичного характеру. Це блискуче показав Ярослав Дашкевич у статті про долю репертуару української книжки⁴. Наведемо звідти красномовну цитату одного з захисників ідеологічної чистоти, який заявив, що репертуар української книжки — «це фашистська зброя, знаряддя контрреволюційного націоналізму». Ця цитата яскраво відбиває градус ідеологічної напруги в радянській бібліографії. За таких умов годі було чекати толерантного ставлення до будь-яких інформаційних каналів, в тому числі й бібліографічних, які, здавалося б, знаходяться поза ідеологією.

Відродженням інтересу до гоголівської бібліографії стала праця Л.Добровольського та В.Лаврова «Библиография сочинений Н.В.Гоголя и литературы о нем, 1916–1934» (1936), а також покажчик «Гоголь в украинской литературе УССР». Це, безперечно, праці висококваліфікованих фахівців, що відповідали вимогам часу.

У 20-ті роки з'являється цікавий жанр бібліографічних досліджень, у центрі яких — один твір Гоголя: «Ревізор». Це робота М.Бродського «Библиография изданий, критической литературы по тексту и постановкам “Ревизора” на сцене» (1927). Здається, немає потреби говорити про продуктивність подібного напрямку укладання бібліографії. Великий твір літератури заслуговує на особливу увагу бібліографів. Однак це починання не було схвалене науковцями, й «Ревізор» залишився єдиним твором письменника, що привернув увагу бібліографів. Праці С.Данилова, що були надруковані в середині 30-х років, продовжили бібліографування театральної історії творів Гоголя.

Серед літературознавчих праць 20-х років, що мають багату бібліографію з продуктивних напрямків дослідження творчості Гоголя, варто назвати й роботу М.Піксанова «Областные культурные гнезда» (1928). Гоголівський розділ цієї праці містить близько 70-ти бібліографічних позицій щодо проблеми українсько-російських літературних взаємин, тому ця праця відомого літературознавця не може залишитися поза увагою укладачів української гоголіани.

У кінці 30-х років активізувалось укладання академічного видання творів Гоголя. Особливого значення набули описи рукописної спадщини письменника. Справу з реєстрації гоголівських автографів, розпочату в перші десятиріччя ХХ століття, було підхоплено у другій половині 30-х років Б.Городецьким «Описание автографов Н.В.Гоголя в собрании Института литературы АН СССР» (1938). Продовженням цієї роботи стала каталогізація рукописів у фондах Бібліотеки ім. В.І.Леніна (1940), а вже в післявоєнний час — фондів Пушкінського Дому (1948), Публічної бібліотеки ім. М.Є.Салтикова-Щедріна (1952) та Бібліотеки АН України (1952). Так було підготовлено ґрунт для текстологічного вивчення спадщини Гоголя вченими, що уклали академічне видання творів письменника. Сама по собі ця робота спонукала до

академічне видання творів письменника. Сама по собі ця робота спонукала до бібліографічного пошуку. Справу було завершено на початку 50-х років, коли гоголівська бібліографія збагатилась низкою цікавих праць. Серед них і покажчик І.Бойка та Г.Гімельфарб «Гоголь і Україна» (1952), який хоч і належав до рекомендаційного типу, але за умов відсутності інших бібліографічних довідників слугував зразком, що мав навчально-методичний характер. У цьому ж зв'язку слід назвати й рекомендаційний покажчик О.Смирнової-Чикиної «Николай Васильевич Гоголь. Рекомендательный указатель литературы» (1947). Однак це були праці, які не претендували на нові розвідки, а лише використовували здобутки попередників. Те ж можна сказати й про семінарії О.Войтоловської та О.Степанова (1962). Проте це був перший зразок семінарію високого рівня. Вже ця обставина робить працю явищем непересічним. Крім того, семінарії був серйозним і глибоким дослідженням історії гоголівської бібліографії. Разом з тим, його автори чітко усвідомлювали певну обмеженість своєї праці, відверто зізнаючись, що вона «не заполнит отсутствие фундаментальной гоголевской библиографии» (с. 10).

У цьому контексті звертає на себе увагу покажчик М.Морцинер і М.Пожарського «Библиография переводов на иностранные языки произведений Н.В.Гоголя» (1953). Він не претендує на вичерпність, але є найповнішим бібліографічним зібранням такого типу. Проте й ця робота не знайшла відображення у спеціальних бібліографіях, хоч з того часу минуло майже півстоліття.

Певним підсумком наукових пошуків став покажчик «История русской литературы XIX века», що вийшов у 1962 році за редакцією К.Муратової. Свого часу він отримав схвальні відгуки як вчених-бібліографів, так і літературознавців. Гоголівське «гніздо» цієї бібліографії, незважаючи на те, що включалися видання двох попередніх десятиріч, відзначалося багатством і різноманіттям джерел. Крім розділу критичної літератури, покажчик мав такі розділи: «Гоголь за рубежом», «Справочная литература» та інші.

Авторитетний покажчик за редакцією К.Муратової відіграв важливу роль у вивченні творчості письменника. Але в історії радянської бібліографії, присвяченої Гоголю, це був лише епізод, за яким настала майже 30-ти річна перерва, доки за справу вже у 70-ті роки не взявся В.Казарін. Його «Произведения Н.В.Гоголя и литература о нем на русском языке, 1967–1976» знаменували початок великої роботи. Автор скромно адресував працю вузівським викладачам, але значення її набагато ширше. Ця праця могла б стати основою для створення наукової гоголівської бібліографії. Але, не дочекавшись підтримки (окрім моральної, як водиться) з боку співробітників ІРЛІ АН СРСР, дослідник залишив розпочату справу. Остання його бібліографічна праця «Библиография литературы о Н.В.Гоголе, 1962–1966» подає вже лише критичну літературу про творчість письменника, тим самим вчений відходить від принципів укладання бібліографії, що були прийняті у попередній роботі.

Цікавий бібліографічний показник належить ніжинським дослідникам Є. Михальському та Г. Самойленку — «Н.В. Гоголь и литература народов СССР» (1984), що містить більше 2 тис. позицій. Значною мірою ця праця започаткувала новий принцип укладання бібліографії — рецепцію російських класиків у літературі багатонаціонального Союзу. Показник ніжинських науковців розширив інформаційний контекст сприйняття та інтерпретації творчості Гоголя в літературі й науці народів колишнього Радянського Союзу. Незважаючи на всі політичні колізії сучасної доби, бібліографія Є. Михальського та Г. Самойленка була важливим етапом у історії гоголезнавства: вона продовжила дослідження рецепції творчості письменника в широкій багатонаціональній аудиторії⁵.

Заслуговує на увагу ще одна тематична бібліографія, створена колективом ніжинських дослідників — «Гоголь в Нежине» (1989). Вона нараховує понад 1 тис. позицій. Незважаючи на те, що сама назва обмежила бібліографічний пошук, показник сприяв успішному укладанню систематичної бібліографії ніжинського періоду життя і творчості письменника.

Час вимагав від науки нових відкриттів. Відгуком на потреби сучасного етапу розвитку гоголезнавства стала поява нового напрямку бібліографічних досліджень, який започаткував укладання бібліографії бібліографії, або бібліографії другого ступеня.

В історії гоголівської бібліографії чільне місце посідають бібліографічні праці, що належать до бібліографії другого ступеня. Це робота Є. Рискіна «Библиографические указатели русской литературы XIX века» (1949) і колективна праця Б. Канделя, Л. Федюшиної, М. Беніна «Русская художественная литература и литературоведение: Указатель справочно-библиографических пособий с конца XVIII века и по 1974 год» (1976). Висока оцінка цієї роботи науковцями цілком заслужена, оскільки показник є зібранням довідково-бібліографічних джерел, що охоплюють значний проміжок часу — більш, ніж два сторіччя — і відзначається, на думку редактора цього видання академіка М. П. Алексеева, «полнотой и содержательностью».

Останнім бібліографічним показником є «Ніжинська Гоголіана» (1996), яка містить праці науковців Ніжинської історико-філологічної школи, що з'явилися в останні десятиріччя. Це певний підсумок роботи Ніжинського центру вивчення спадщини письменника. Показник є радше інформаційним джерелом для майбутніх бібліографічних праць.

Починаючи з другого випуску «Гоголезнавчих студій» (1997), що виходять під грифом Гоголівського науково-методичного центру, з'являється цикл бібліографічних публікацій 90-х років, укладених відомим гоголезнавцем В. Воропаєвим. Водночас друкується українська гоголіана останніх років, зібрана одним з авторів цього показника Л. Гранатович.

Можливо, це починання і перш за все — підготовка до укладання нового академічного видання творів Гоголя, стануть важливим стимулом подальшої

роботи над систематичною гоголівською бібліографією, що, безперечно, є важливою умовою розвитку гоголезнавства.

Спираючись на досвід попередніх бібліографічних праць, пов'язаних з ім'ям Гоголя, пропонуємо читачеві видання, яке відноситься до бібліографії другого ступеня. Воно містить анотований матеріал, що збагачує інформацію про бібліографічні джерела та посібники, відображені у роботі.

Віддаючи на розсуд читачів пропоновану працю, сподівасмося, що вона допоможе науковцям, аспірантам, викладачам, студентам і просто зацікавленим особам зорієнтуватися у великій спадщині вітчизняного гоголезнавства.

¹ *Войтоловская Э.Л., Степанов А.Н.* Н.В.Гоголь. Семинарий.— Л., 1962.— С. 6.

² *Баскаков В.Н.* Гоголевская библиография: традиции, современное состояние, перспективы // Сов. библиогр.— 1986.— № 1.— С. 80.

³ Там же.— С. 78.

⁴ *Дашкевич Я.* Репертуар української книжки 1798–1916 років. Коли він буде? // Наука і культура. Україна.— К., 1990.— Вип. 24.— С. 163–179.

⁵ Світовому резонансу творчості Гоголя та вибірковій бібліографії з цієї проблеми присвячений збірник наукових праць «Гоголь і мировая литература».— М., 1988.— 320 с.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. ГЕННАДИ Г.Н. Список сочинений Гоголя // Отеч. зап.— 1853.— № 9.— Отд. 7.— С. 29–35.

Хронологічний покажчик творів Гоголя, передруків і варіантів, критичних статей і рецензій про них. Відомості про видання супроводжуються цитатами з самих творів і критичних відгуків про них, а також коментарями упорядника.

37 назв за 1829–1853рр. Зміст збірників і окремих томів розкрито. Опис неповний. З поля зору упорядника «зник» перший том «Мертвих душ» (1842). «...“Список” может явиться примером начальной стадии работы по библиографии» (Войтоловская).

Відгуки:

Войтоловская Э.Л., Степанов А.Н. Н.В.Гоголь : Семинарий.— Л., 1962.— С. 75–76.

Баскаков В.Н. Гоголевская библиография : традиции, современное состояние, перспективы // Сов. библиогр.— 1986.— № 1.— С. 77.

2. ГЕРБЕЛЬ Н.В. Полный список печатных сочинений Гоголя // Гоголь Н.В. Сочинения и письма. Т.6. Письма с 1843 по 1852.— СПб.: Изд. П.А.Кулиша, 1857.— С.555–567.— (Прил. к соч. и письмам Гоголя).

Хронологічний список творів, статей і листів Гоголя, «принадлежащих ему несомненно» (Гербель). За основу взято список Геннаді (*див.* № 1), доповнений і упорядкований. Вказано передруки, варіанти різних редакцій.

54 назви за 1829–1856 рр. Зміст окремих томів і збірників розкрито. Опис неповний. Окремо вміщено короткий список творів (3 назви), приналежність яких Гоголю сумнівна.

3. ЛАМБИН Б.П., ЛАМБИН П.П. Русская историческая библиография.

Т. 1—10; Год 1855—1864. — СПб., 1861—1984.

Т. 1. 1855.— 1861.— VIII, 166 с.

Т. 2. 1856.— 1861.— VI, 228 с.

Т. 3. 1857.— 1865.— IV, 242 с.

Т. 4. 1858.— 1867.— IV, 238 с.

Т. 5. 1859.— 1868.— IV, VII, 300 с.

Т. 6. 1860.— 1869.— IV, 346 с.

Т. 7. 1861.— 1870.— IV, 348 с.

Т. 8. 1862.— 1872.— IV, 358 с.

Т. 9. 1863.— 1877.— IV, 370 с.

Т. 10. 1864.— 1884.— IV, 470 с.

У 10-ти томах «Русской исторической библиографии» зосереджено історико-літературний матеріал за 1855—1864 рр.

У 7-му розділі кожного тому («Жизнеописания и некрологи»), 12-му («История русской литературы»), 18-му («Библиография») систематизовано і описано de visu видання творів російських і зарубіжних письменників, книги та статті з журналів, присвячені їх життю та творчості. Праця братів Ламбіних використовувалася при складанні багатьох персональних бібліографій, у т. ч. С.І.Пономарьовим при складанні «Памяти Гоголя» (див. № 9).

Про Гоголя: 69 назв за 1855-1864 рр. Опис неповний, супроводжується анотаціями. Приведено рецензії.

Допом. покажч.:

Алфавитный указатель имен.

4. МЕЖОВ В.И. Систематический каталог русским книгам, продающимся в книжном магазине Александра Федоровича Базунова, с указанием 20 000 критических статей, рецензий и библиографических заметок, а также более 400 указаний переводов русских сочинений на иностранные языки. — СПб., 1869. — 995 с.

У розділі «Словесность» подано критичні статті і рецензії до повного зібрання творів і окремих творів російських письменників, а також переклади їх творів іноземними мовами.

Зміст гоголівської персоналії: Разборы изданий 1855-1857.— Сочинения Н.Гоголя 1842 г.— Арабески.— Вечера на хуторе близ Диканьки.— Миргород.— Мертвые души.— Выбранные места из переписки с друзьями.— Ревизор.— Ганц Кюхельгартен.— Переводы сочинений Н.Гоголя на иностранные языки.

90 назв критичних матеріалів і перекладів за 1829–1866 рр. Розміщення — за рубриками в алфавіті назв періодичних видань, в яких друкувався критичний матеріал і у хронології. Опис неповний.

Допом. покажч.:

Азбучный указатель имен авторов, составителей, критиков и рецензентов.

5. МЕЖОВ В.И. История русской и всеобщей словесности : Библиогр. материалы, 1855–1870.— СПб. : Изд. «Русской книжной торговли», 1872. — ХХІІ, 708 с.

Систематичний покажчик, перша спроба загальнолітературної бібліографії.

Про Гоголя: С. 629 «Азбучного указателя имен и предметов». Рубрики: «Критические и библиографические статьи о его сочинениях» и «Биографические сведения о Гоголе».

97 назв за 1855–1870 рр. Зміст збірників розкрито. Опис повний.

Допом. покажч.:

Азбучный указатель имен и предметов.

6. ПЬПИН А.Н. Характеристики литературных мнений от двадцатых до пятидесятих годов : Ист. очерки. VII. Гоголь // Вестник Европы.— 1873.— Кн. 4.— С.471–547.

Про Гоголя див. у підрядкових примітках с. 474–475. 31 назва за 1831–1872 рр. Розглядається як доповнення до покажчика Межова (див. №4).

Відгуки:

Войтоловская Э.Л., Степанов А.Н. Н.В. Гоголь.— Л., 1962.— С. 7.

7. ГЕННАДИ Г.Н. Справочный словарь о русских писателях и ученых, умерших в XVIII и XIX столетиях, и список русских анонимных книг с 1725 по 1825 гг. : В 3 т.— Берлин; М., 1876–1908.

Т.1. А–Е.— Берлин, 1876.— VI, 351 с.

Спроба повного біобібліографічного словника.

Зміст гоголівської персоналії: Краткий биографический очерк.— Основные издания.— Переводы.— Некрологи.— Биографии и биографические материалы.— Критические статьи и характеристики.— Библиографические указания.— О портретах и могиле Гоголя.

Близько 216 назв за 1829–1875 рр. Розміщення систематичне, усередині розділів хронологічне.

8. ГЕРБЕЛЬ Н.В. Списки сочинений литераторов, получивших воспитание в Гимназии высших наук и Лицее князя Безбородко // Гимназия высш. наук и Лицей кн. Безбородко в Нежине.— 2-е изд.— СПб., 1881.— Отд. 2.— С. III—СХХ.

Твори Гоголя: XXVI—XXXVI.

Розширений варіант «Полного списка печатных сочинений Гоголя» (*див.* № 2).

107 назв творів, статей, листів Гоголя за 1829-1878 рр. Принцип укладення той самий, що в № 2. Окремо вміщено короткий список творів (6 назв), «принадлежность которых Гоголю еще не вполне доказана критикой» (Гербель).

9. ПОНОМАРЕВ С.И. Памяти Гоголя: Материалы для библиографии литературы о нем // Изв. Ист.-филол. ин-та кн. Безбородко в Нежине.— 1882.— Т. 7.— С. 1—60 (3-я паг.).— Отд. отд.: К., 1882.— 60 с.

Зміст: Род, родина Гоголя; некрологи, опыты биографии и вызванные ею поправки и дополнения.— Бюсты, портреты Гоголя, памятники ему.— Критические статьи и рецензии на сочинения Гоголя.— Библиография сочинений Гоголя и статей о нем.— Издания для народа.— Рукописи Гоголя.— Письма Гоголя.— Письма к Гоголю; стихи и повести, посвященные ему.— Рисунки к его сочинениям.— Оперы из его сочинений.— Переводы сочинений Гоголя.

Перший підсумковий систематичний покажчик, підготовлений до 30-річчя з дня смерті Гоголя.

665 назв за 1829—1882 рр. Розміщення усередині розділів — без певної формальної системи. У ряді випадків матеріал дублюється у різних відділах. Опис неповний, здійснювався з використанням раніше виданих праць, присвячених Гоголю.— Геннаді, Гербеля, Ламбінних, Межова (*див.* № 1, 2, 3, 4, 7) та ін. «Ближайшей целью нашего труда было — содействовать составлению гоголевской библиотеки в Нежине, где воспитывался Гоголь» (Пономарев).

Допом. покажч.:

Алфавитный указатель лиц, упоминаемых в предыдущих списках.

Алфавитный указатель периодических изданий, упоминаемых в предыдущих списках.

Указатель статей по годам.

Відгуки:

Войтоловская Э.Л., Степанов А.Н. Н.В. Гоголь.— Л., 1962.— С. 7—8.

Баскаков В.Н. Гоголевская библиография... // Сов. библиогр.— 1986.— № 1.— С. 78—79.

10. ГОРОЖАНСКИЙ Я.И. Библиографический указатель о Ник[олае] Вас[ильевиче] Гоголе, 1829–1882 // Рус.мысль.— 1883. — Кн. 5. — Прил.— С. 1–24; Кн. 6.— Прил.— С. 25–45 (2-я паг.).— Отд. отт. : М., 1883. — 45 с.

Зміст: Список сочинений и изданий Н.В.Гоголя.— Свод статей о Гоголе.— Портреты Гоголя и рисунки к его сочинениям.— Автографы Гоголя.— Музыкальные сочинения на темы из Гоголя.— Переводы сочинений Гоголя и статьи о нем в иностранных журналах.— Сочинения, составленные по Гоголю.— Некрологи Н.В.Гоголя и стихотворения на смерть его.

Другий після С.Пономарьова (див. № 9) великий систематичний покажчик творів і листів Гоголя, літератури про нього, що хронологічно охоплює той же період.

Близько 500 назв за 1829–1882 рр. Розміщення усередині розділів хронологічне. Опис неповний. Є анотації.

Відгуки:

Рыскин Е.И. Библиографический указатель русской литературы XIX века.— М., 1949.— С. 110–111.

Войтоловская Э.Л., Степанов А.Н. Н.В.Гоголь.— Л., 1962.— С. 7–8.

Баскаков В.Н. Гоголевская библиография... // Сов. библиогр.— 1986.— № 1.— С. 79.

11. ШЕНРОК В.И. Указатель к письмам Гоголя, заключающий в себе объяснение инициалов и других сокращений в издании Кулиша.— М., 1886.— 91 с.

Зміст: Объяснение условных французских литер.— Инициалы и имена, встречающиеся в издании писем Гоголя.

12. НЕКРАСОВА Е.С. Гоголь перед судом иностранной литературы, 1845–1885 // Рус. старина.— 1887. — Т. 55. — № 9. — С. 553–570.

Огляд перекладів творів Гоголя французькою та німецькою мовами, а також критичних відгуків про них в європейській і російській пресі. Особливий інтерес для автора огляду становить «история перевода комедии “Ревизор” на французский язык и отношение к комедии французской публики и литературы» (Некрасова).

13. **РОВИНСКИЙ Д.А.** Подробный словарь русских гравированных портретов. Т. 1. А—О.—СПб., 1889.— 1202 с.
М.В.Гоголь (Яновский): 8 назв.

Допом. покажч.:

Алфавитный указатель имен граверов, живописцев, модельеров и других художников.

Перечень портретов, поименованных в книге.

14. **ШЕНРОК В.И.** Краткий обзор литературы о Гоголе // *Шенрок В.И.* Материалы для биографии Гоголя : В 4 т.— М., 1892.— Т. 1.— С. 9–24.

Огляд критико-біографічних статей про Гоголя, а також спогадів про нього, його листів, що з'явилися у пресі в період з 1852 по 1891 рр.

15. [ЯЗЫКОВ Д.Д.] Историко-литературная летопись. Гоголь в русской литературе (с 1883—1892) // Библиогр. зап. — 1892.— № 2.— С. 106—111.

Подп. : Летописец Димитрий.— Отд. отд. : М., 1892.— 6 с.

Хронологічний покажчик творів Гоголя, а також листів, спогадів, ілюстративного матеріалу. Замислено як продовження праць Пономарьова і Горожанського (див. № 9, 10). 115 назв за 1883—1892 рр.

Відгуки:

Кричевский Г.Г. Д.Д.Языков и его библиографическая деятельность // Сов.библиогр.— 1941.— Вып. 1(19).— С. 175—181.

Доповнення:

Горожанский Я.И. Гоголь в русской литературе // Библиогр. зап.— 1892.— № 5.— С. 354—359.

94 назви за 1884—1892 рр.

Майков Г.П. // Там же.— С. 497—498.

25 назв за 1884—1892 рр.

Буковский Н. // Там же.— № 8.— С. 571—573.

35 назв за 1884—1892 рр.

Всього з допов.: 270 назв за 1883—1892 рр.

16. **ШЕНРОК В.И.** Описание рукописей, собранных Н.С.Тихонравовым // *Гоголь Н.В.* Собр. соч. : В 7 т.— 10-е изд.—СПб., 1896.— Т. 7.— С. 827—947.

24 назви рукописів прозових та драматичних творів Гоголя, записних книжок та чернеток. Вказано приналежність та місцеперебування рукописів (у приватних осіб чи в державних установах). Рукописи в основному не датовано.

17. ВЕНГЕРОВ С.А. Источники словаря русских писателей: В 4 т.— СПб., 1900—1917.

Т.1. Аарон-Гоголь.— СПб.: Тип. имп. Акад. наук, 1900.— 814 с.

Зміст гоголівської персоналії: Словари и биографические сборники.— Отдельные сочинения и брошюры, а также портреты, вышедшие отдельно.— Статьи и данные о Гоголе в отдельно изданных книгах.— Статьи в журналах и газетах.

Узято на облік основну критичну літературу за ХІХ століття, присвячену життю та творчості письменника.

1285 назв з урахуванням нумерованих відгуків та рецензій. Розміщення усередині розділів хронологічне. Вказано передруки. Опис неповний.

Доповнення:

Лященко А. К библиографическим материалам о Гоголе // Лит. вести.— 1902.— Т. 3.— Кн. 1.— С. 152.

23 назви за 1888-1900рр.

18. ВИТБЕРГ Ф.А. Указатель иллюстраций к сочинениям Н.В.Гоголя // Лит.вести.— 1902.— Т. 3.— № 1.— С. 92—103.

Узято на облік альбоми, ілюстровані видання творів, окремі малюнки, репродукції картин і гравюр з періодичних видань та збірників, картини з картинних галерей і приватних колекцій.

Близько 220 назв за 1840—1901 рр. Матеріал згруповано за назвами творів, останні — у довільному порядку. Опис повний, є анотації. Під час складання було використано бібліографічні покажчики Пономарьова, Горожанського, Венгерова (див. № 9, 10, 17), каталоги виставок і галерей.

19. ДРАГАНОВ П. Гоголь в переводе на «русский» язык: Библиогр. справка // Новое время. — 1902. — № 9496.

Відгук на статтю Л. «Юбилейные диссонансы» (С.-Петербург. ведомости), яка подає огляд перекладів Гоголя на «малороссийский язык», а також театральних переробок повістей «из малорусского быта».

11 назв за 1859—1901 рр. укр. мовою. Опис неповний.

20. ЗАБОЛОТСКИЙ П.А. Н.В.Гоголь в русской литературе: Библиогр. обзор // Гоголевский сборник, изданный состоящей при Историко-филологическом институте князя Безбородко Гоголевской комиссией / Под ред. М.Н.Сперанского.— К., 1902.— С. 12—114.— Доп. и поправки.— С. 427—429.— Отд. изд.: К., 1902.— 104 с.

Робота складається з двох «отделов»: огляду «...течений гоголевского вопроса со времени появления в печати его первых трудов до первого гоголевского

юбилея 1882 г. ...) і систематичного, частково анотованого «...библиографического указателя литературы о Гоголе за период с 1880—1900». Мета — «...продолжить главным образом известные труды гг. Пономарева и Горожанского...» (Заболотский) (*див.* № 9, 10).

Зміст покажчика: Матеріали: а) воспоминания; б) письма; с) неизданные сочинения Гоголя; д) официальные данные.— Обработка материалов: а) научные и литературно-критические монографии по отдельным вопросам биографии и творчества Гоголя; б) статьи религиозно-нравственного и педагогического характера; с) опыты биографий; д) заметки, мелкие статьи и театральные рецензии о произведениях Гоголя; е) детская литература; ф) портреты Гоголя, иллюстрации к его произведениям и заметки о них; г) библиография.— Труды и статьи, затрагивающие вопрос о Гоголе, но не посвященные ему специально.

Близько 480 назв за 1829—1900 рр. Розміщення усередині рубрик хронологічне. Опис неповний.

Відгуки:

Войтоловская Э.Л., Степанов А.Н. Н.В.Гоголь.— Л., 1962.— С. 8, 76.

21. ЗАБОЛОТСКИЙ П.А. Опыт обзора материалов для биографии Н.В.Гоголя в юношескую пору // Изв. Отд-ния рус. яз. и словесности имп. Акад. наук.— 1902.— Т. 7.— Кн. 2.— С. 1—39.

Огляд «источников»-спогадів, листів Гоголя і про нього, його учнівських і перших літературних спроб, офіційних матеріалів. Мета — заповнити лакуни в біографії Гоголя і зробити «попытку представить обзор тех материалов, которыми в настоящее время можно располагать» (Заболотский).

Бібліографія за 1809—1900 рр. у тексті.

Відгуки:

Шенрок В.И. Замечания к статье г. Заболотского «Опыт обзора материалов для биографии Н.В.Гоголя в юношескую пору» // Там же.— С. 39—47.

22. КАЛЛАШ В.В. Жуковско-Гоголевская юбилейная литература: [Огляд] // Рус. мысль.— 1902.— № 7.— С. 20—38.— Отд. изд.: М., 1902.— 21 с.

Із змісту: [Вступлення]— [Обзор юбилейных изданий произведений Гоголя]— [Обзор литературы о Гоголе]— [Обзор изданий и литературы о жизни и творчестве Жуковского].

Мета огляду — визначити «что ... для популяризации дали и могут дать недавно пережитые юбилеи? Каковы итоги издательской инициативы в этом отношении?» (Каллаш).

23. Каталог выставки в память Н.В.Гоголя и В.А.Жуковского, 1852-1902.— М. : Т-во тип. А.И.Мамонтова, 1902.— 83 с.— (О-во любителей рос. словесности).

Зміст: Портреты Гоголя, рисунки, относящиеся к его жизни и смерти.— Родственники Гоголя.— Вещи, принадлежащие Гоголю.— Особы царской фамилии, к которым Гоголь и Жуковский имели отношение.— Общие знакомые и друзья Гоголя и Жуковского, противники их, их биографы, актеры, игравшие в пьесах их сочинения.— Автографы Гоголя.— Иллюстрации к сочинениям Гоголя.— Издания сочинений Гоголя и Жуковского, статьи биографического и критического содержания, переводы на иностранные языки.— Добавления.— Библиографический материал, который остался в запасниках выставки.

Близько 700 назв. Значна частина — книги і статті з початку XIX ст.

24. КОРАБЛЕВ В.Н. Гоголь у болгар : [Бібліогр. список] // Лит. вестн.— 1902.— Т. 3.— Кн. 3.— С. 269–271.

Зміст: Переводы сочинений Гоголя на болгарский язык.— Работы о Гоголе. 28 назв за 1858-1902 pp.

Доповнення:

[Бахтин Н.] К статье о Гоголе у болгар // Там же.— Т. 3.—Кн. 4.— С. 459.— Подп. : Н.Б.

4 назви.

Всього: 32 назви за 1858–1902 pp.

25. КОРАБЛЕВ В.Н. Гоголь у сербов : [Бібліогр. Список] // Там же.— Кн. 4.— С. 383–387.

Зміст: Переводы сочинений Гоголя на сербский язык.— Работы о Гоголе. 30 назв за 1850–1902 pp. сербською і російською мовами. Опис неповний.

26. КРАСНОВ Пл. Издания сочинений Н.В.Гоголя : Библиогр. заметка // Изв. по лит. наукам и библиографии книжных магазинов т-ва Вольф.— 1902.— № 4/5.— С. 39–43.

Подано відомості про твори Гоголя, що були надруковані за життя автора (1829–1847 pp.); про перші вистави «Ревизора» у Петербурзі і Москві (1836) і видання тексту комедії, дається коротка характеристика 17-ти видань творів Гоголя, що вийшли до 21 лютого 1902 року. Згадується про дешеві видання для народу та класних бібліотек.

27. **Критические отзывы о произведениях Н.В.Гоголя** // Иллюстрированное издание сочинений Н.В.Гоголя / Под ред. Е.Ляцкого : В 5 т.— СПб., 1902.— Т. 5.— С. 70–292.

Добірка цитат і відгуків про твори Гоголя з критичних статей, що друкувалися в сучасній письменникові пресі. Серед авторів М.Полевой, О.Стороженко, С.Шевирьов, В.Белінський, П.Вяземський, В.Андросов, К.Масальський, К.Аксаков та ін.

40 назв за 1829–1851 рр.

28. **ЛИПОВСКИЙ А.Л. Гоголевская юбилейная литература** // Лит. вестн.— 1902.— Т. 3.— Кн. 4.— С. 392–409.

Зміст огляду: Биография Гоголя: семья и школа, петербургский период, Гоголь за границей, болезнь и смерть Гоголя.— Письма Гоголя. Психология гоголевского творчества.— Историко-литературные исследования. Гоголевский стиль.— Гоголь в русской поэзии. Гоголь у славян. Гоголь как учитель жизни.— Новые издания сочинений Гоголя. Рукописи Гоголя, письма, воспоминания.

Понад 70 назв.

29. **ЛУГАКОВСКИЙ В. Гоголь в польской литературе** // Лит. вестн.— 1902.— Т. 3.— Кн. 1.— С. 16–43.

Огляд перекладів творів Гоголя, постановок «Ревизора» на польській сцені, статей, присвячених Гоголю, листів різних осіб, в яких згадується Гоголь із посиланнями на книги і статті російською і польською мовами за 1838–1895 рр. У примітках згадуються переробки творів Гоголя у російських і польських виданнях.

30. **ЛЯМБЕК Э.Э. Гоголь у немцев : [Библиогр. Список]** // Лит. вестн.— 1902.— Т. 3.— Кн. 4.— С. 373–382.

Зміст: Переводы сочинений Гоголя на немецкий язык.— Статьи о Гоголе на немецком языке.

51 назва за 1836–1902 рр. Опис неповний. При складанні було використано покажчики С.Пономарьова, Я.Горожанського, С.Венгерова (див. № 9, 10 17).

31. МЕЗЬЕР А.В. Русская словесность с XI по XIX столетия включительно : Библиографический указатель произведений русской словесности в связи с историей литературы и критикой. Книги и журнальные статьи : В 2 ч.— СПб., 1899–1902.

Ч. 2. Русская словесность XVIII и XIX ст. / Предисл. Н.А.Рубакина.— СПб., 1902.— 652 с.

Другу частину відкриває перелік підручників і хрестоматій з російської літератури XVIII–XIX століть, слідом йдуть «персональные гнезда» письменників (метод, що вперше широко застосувала Мез'єр).

Зміст гоголівської персоналії: Собрания сочинений, отдельные издания произведений.— Библиография сочинений Н.В.Гоголя и обзор литературы о нем.— Биографические сведения о Гоголе.— Письма Н.В.Гоголя.— Общая характеристика Н.В.Гоголя и его деятельности.— Характеристика отдельных произведений Н.В.Гоголя.— Учебные пособия.

259 назв за 1829–1899 рр. У середині рубрик — без певної формальної системи. Зміст окремих томів розкрито. Опис неповний.

Допом. покажч.:

Алфавитный указатель имен авторов историко-критического и публицистического отделов.

Алфавитный указатель имен авторов беллетристического отдела.

32. СПЕРАНСКИЙ М.Н. Гоголевская выставка : Каталог // Гоголевский сборник, изданный состоящей при Историко-филологическом институте князя Безбородко Гоголевской комиссией / Под. ред. М.Н.Сперанского.— К., 1902.— С. 185–287.— Доп. и поправки.— С. 431–442.— Отд. изд.: К., 1902.— 116 с.

Зміст: Портреты Н.В.Гоголя, сцены из его жизни.— Виды, иллюстрирующие жизнь и творчество Н.В.Гоголя.— Бумаги, относящиеся к Н.В.Гоголю.— Автографы Н.В.Гоголя.— Сочинения Н.В.Гоголя: а) журналы, в которых принимал участие Н.В.Гоголь; б) переводы и переложения, подражания; в) из гоголевской литературы; г) музыкальные произведения на темы из Гоголя.— Рисунки самого Н.В.Гоголя.— Иллюстрации к произведениям Н.В.Гоголя.— Родные и современники Н.В.Гоголя: а) родные Гоголя; б) современники: друзья и враги; в) лица старших поколений, имеющие отношение к Гоголю; г) лица, трудившиеся над изучением Гоголя; д) артисты, исполнители драматических произведений Гоголя; е) художники-иллюстраторы Гоголя, композиторы, писавшие на темы из него.— Гоголь в народной книге и картинке.— Учебники Гимназии высших наук.

967 назв за 1785–1902 рр. У середині розділів розташування матеріалу довільне. У ряді випадків наводяться цитати, додаткові відомості про експонати, анотації.

33. СПЕРАНСКИЙ М.Н. Гоголь в народной книжке и картинке // Там же.— С. 151—183.

Огляд лубочних видань і переробок творів Гоголя — 12 назв з 1892 по 1901 рр., а також малюнків (хромоліт. листів) — 6 назв з 1878 по 1894 рр.

34. СПЕРАНСКИЙ М.Н. Портреты Н.В.Гоголя // Там же.— С. 121—149.

Огляд гоголівської іконографії і опис оригінальних, «сделанных большей частью по натуре и при жизни писателя» (Сперанский) і неоригінальних портретів, малюнків і композицій з 1841 по 1852 рр. Серед авторів портретів і малюнків Венеціанов, Жерен, Мамонтов, Іванов, Моллер, Рєпін та ін. У кінці огляду вміщено низку висловлювань сучасників про зовнішність Гоголя (21 вислів).

35. * ХАХАНОВ А. Гоголь в грузинской литературе // Рус. ведомости.— 1902.— № 53.

36. ЧАГОВЕЦ В.А. Гоголевская выставка: Каталог // Памяти Гоголя: Науч.-лит. сб., изд. О-вом Нестора-летописца / Под ред. Н.П.Дашкевича.— К., 1902.— Отд. 5.— С. 44—50.

Зміст: Портреты Н.В.Гоголя.— Автографы.— Предметы, принадлежавшие Н.В.Гоголю.— Печатные экземпляры сочинений Н.В.Гоголя и переводов на иностранные языки.— Иллюстрации к сочинениям Н.В.Гоголя.— Портреты родных, близких и современников Н.В.Гоголя.— Бумаги семейного архива Гоголей.— Картины и фотографии.
129 назв за 1792—1902 рр.

Відгуки:

Ясинский М. [О работе, проделанной Чаговцом по сбору экспонатов и устройству выставки] // Там же.— К., 1902.— Отд. I.— С. IV—V.

37. ШЕНРОК В.И. Итоги гоголевской юбилейной литературы: [Огляд] // Вестн. воспитания.— 1902.— № 6.— С. 1—31 (2-я паг.).

Серед ювілейної літератури — книги, статті, нариси наукового та науково-популярного характеру, а також «статьи и брошюры, не претендующие на научное значение, составленные для школ и народа» (Шенрок).

38. Юбилейная литература о Гоголе, 1902 : Библиогр. материалы.— Б. м., 1902.— 272 с.— Рукопись.

Рукописна добірка матеріалів з фондів фундаментальної бібліотеки Ніжинського державного педагогічного університету ім. Миколи Гоголя. На титульному аркуші помітки «III» і «№ 1». Взято на облік статті, малюнки, фотографії, нотатки, вірші, ілюстрації до творів Гоголя з центральних та провінційних газет.

Близько 900 назв за 1902 р.

39. ЯКУШКИН В. Новые издания Гоголя // Лит. вестн. — 1902. — Т. 3. — Кн. 3. — С. 307–325.

Огляд ювілейних видань творів Гоголя, здійснених центральними та провінційними видавництвами, починаючи з повних зібрань, і закінчуючи окремими творами. Близько 56 назв за 1902 р.

Доповнення:

Якушкин В. Еще о новых изданиях Гоголя // Там же.— Кн. 4.— С. 440–441.

16 назв за 1902 р.

40. БЕРТЕНСОН С.Л. К библиографии материалов о Гоголе : Опыт библиографического указателя гоголевской юбилейной литературы // Там же.— 1903.— Т. 5.— Кн. 3.— С. 348–358.

Зміст: Биографические сведения о Гоголе.— Воспоминания о Гоголе. Рукописи его и письма.— Общая характеристика Н.В.Гоголя и его литературной деятельности, разбор отдельных произведений.— Сочинения о Гоголе различного содержания.— Сборники и альманахи в память Гоголя.— Библиографические материалы и обзоры литературы о Гоголе.

Близько 190 назв за 1902 р. Розміщення— за алфавітом авторів і назв. Зміст збірників розкрито. «Цель настоящей работы — дать перечень трудов о великом русском юмористе, вышедших в свет к пятидесятилетию со дня его кончины» (Бертенсон).

Доповнення:

[Пиксанов Н.К.] Дополнения к «Опыту библиографического указателя гоголевской юбилейной литературы» С.Бертенсона // Там же.— 1904.— Т. 7.— Кн. 1.— С. 38–41.— Подп. : Н.К.П-въ.

45 назв за 1902–1903рр.

41. ГЕРМАН А.М. Гоголь в эстской литературе // Сб. в память Н.В.Гоголя и В.А.Жуковского.— Юрьев, 1903. — С. 120–123.

Огляд перекладів творів Гоголя естонською мовою.

9 назв за 1880–1896 рр.

42. ЗЕЛИНСКИЙ В. Русская критическая литература о произведениях Н.В.Гоголя : Сб. критико-библиогр. статей : В 3 ч. — 3-е изд. — М., 1903.
Ч. 1. — 309 с.
Ч. 2. — 205 с.
Ч. 3. — 248 с.

Добірка критичних статей сучасників про твори Гоголя.
66 назв з 1829 до кінця 40-х років XIX ст. Розміщення хронологічне.

Допом. покажч.:

Алфавитный указатель имен и предметов, относящихся к литературе.

43. ЗМИГРОДСКИЙ И.И. Гоголь на сценах города Юрьева Лифляндской губернии // Сб. Учен.-лит. о-ва при Юрьев. ун-те. — Юрьев, 1903. — Т. 6. — С. 5-35.

Про вистави п'єс Гоголя (34) в період з 1859 по 1902 рр.

44. КОРАБЛЕВ В.Н. Русские писатели в болгарских переводах // Лит. вестн. — 1903. — Т. 5. — Кн. 2. — С. 210-213. — (Извлеч. из софийского журн. «Българска Сбирка» [1902]).

Огляд перекладів творів Гоголя, 7 назв (роки не вказано).

45. ЛАУТЕНБАХ Я. Гоголь в латышской литературе // Сб. в память Н.В.Гоголя и В.А.Жуковского. — Юрьев, 1903. — С. 124-131.

Огляд перекладів творів Гоголя латвійською мовою, а також статей і рецензій про його творчість.

24 назви за 1871-1898рр. Опис неповний.

46. МАЗИНГ Л.К. Переводы сочинений Гоголя // Там же. — С. 132-155.

Огляд перекладів творів Гоголя українською, польською, чеською, угорською, болгарською, сербсько-хорватською, німецькою, голландською, англійською, норвезькою, шведською, французькою, фінською мовами.

Близько 180 назв за 1840-1901 рр.

47. КОРОБКА Н.И. Итоги гоголевской юбилейной литературы : [Огляд] // Журн. Мин-ва нар. просвещения. — 1904. — № 4. — Отд. 2. — С. 295-325; № 5. — Отд. 2. — С. 169-210.

Зміст: Труды общего характера. — Труды по отдельным вопросам жизни и творчества Гоголя. Материалы.

47 назв за 1902-1903 рр. Опис неповний.

48. СТЕШЕНКО І.М. **З ювілейної літератури про Миколу Гоголя** // Зап. Наук. т-ва ім. Т.Г.Шевченка (Львів).— 1904.— Т. 7.— С. 1–60.
Критичний огляд книг та збірників, присвячених Гоголю.
9 назв за 1902 р.

49. * ЯВОРСКИЙ Ю.А. **Н.В.Гоголь в Червонній Русі** // Изв. Санкт-Петербур. славянск. благотворит. о-ва.— 1904.— № 5.— С. 85–89.

50. ПЫПИН А.Н. **История русской литературы**: В 4 т.— 3-е изд., без перемен.— СПб., 1907.

Т. 4. Гл. 19. Гоголь.— С. 480–528.

У бібліографічних примітках перелічено зібрання творів і листів Гоголя, автори перших біографій і спогадів, бібліографічних оглядів і покажчиків, критична література про життя і творчість письменника, в т. ч. ювілейна (1902).
Понад 60 назв за 1857–1902 рр.

51. ФРАНЦЕВ В.А. **Н.В.Гоголь в чешской литературе** // Памяти В.А.Жуковского и Н.В.Гоголя.— СПб., 1907.— Вып. 1.— Отд. 2.— С. 52–88.

Огляд перекладів творів Гоголя і літератури про нього чеською мовою з посиланнями у тексті і підрядкових примітках, починаючи з 1836 року.

52. ЧУДАКОВ Г.И. **Приложения к сочинению «Отношение творчества Гоголя к западноевропейским литературам»** // Киев. унив. известия.— 1908.— № 10.— С. 1–111, 127–184.

Прил. 1. Указатель иностранных авторов, известных Гоголю (в оригинале или в переводе), с обозначением некоторых источников, на основании которых можно судить об этом.

60 назв за алфавітом авторів.

Прил. 2. Материалы для указателя произведений западноевропейской литературы, появившихся в русских переводах в течение 20-х—30-х гг. XIX ст. (По данным журналистики): а) немецкая литература на русском языке, б) английская литература, с) итальянская литература, е) испанская литература, ф) скандинавская литература, г) переводные статьи различных литератур, авторы которых не поименованы переводчиками.

Близько 490 назв початку XIX ст. Розміщення — за алфавітом авторів і назв.

Прил. 3. Список книг исторического содержания на иностранных языках, подаренных Н.В.Гоголем его другу Данилевскому. (По этим книгам Гоголь готовился к лекциям).

15 назв початку XIX ст.

Прил. 4. Указатель переводных произведений западноевропейской литературы, бывших в библиотеке Д.П.Трошинского. [Книгами из библиотеки Трошинского пользовался Гоголь-гимназист].

Близько 1000 назв кінця XVIII-початку XIXст. Розміщення — за алфавітом авторів і назв. Всього близько 1565 назв кінця XVIII — початку XIX ст.

53. БЕРТЕНСОН С.Л. Библиографический указатель литературы о Гоголе за 1900—1909 гг. // Изв. Отд-ния рус. яз. и словесности имп. Акад. наук.— 1909.— Т. 14.— Кн. 4.— С. 240—281.

Зміст: Биографические сведения о Гоголе.— Переписка Гоголя. Его неизданные рукописи.— Общая характеристика Гоголя.—Оценка его литературной деятельности. Разбор его отдельных произведений.— Сборники, альбомы, отдельные номера повременных изданий, посвященных Гоголю.— Библиографические материалы и обзоры литературы о Гоголе.— Гоголь в переводах на иностранные языки.— Смесь.

Хронологічно продовжує бібліографічний огляд П.Заболотського (див. № 21). 586 назв за 1900—1909 рр. Розміщення — за алфавітом авторів і назв. Зміст збірників розкрито.

Відгуки:

Дилакторский П.А. [Рец.] // Ист. вестн.— 1910.— № 7.— С. 290—292.

Див. також № 66, 73, 75.

54. Каталог выставки в память столетия со дня рождения Н.В.Гоголя в Московской 5-й классической гимназии.— М., 1909.— III, 31 с.

Зміст: Автографы Гоголя, снимки с автографов и рисунков, копии с документов.— Гоголь и его родные: а) портреты Гоголя; б) скульптурные изображения и памятники Гоголю; в) предметы, принадлежавшие Гоголю и снимки с них; г) виды местностей, где жил и бывал Гоголь; картины из его жизни; место погребения; д) портреты родных Гоголя.— Современники Гоголя: учителя, товарищи, друзья, знакомые и враги.— Из времени Гоголя.— Издания и иллюстрации.— Чествование Гоголя. Просветительские учреждения в память его.— Композиторы, вдохновлявшиеся произведениями Гоголя.— Биографы, издатели.— Карикатуры на Гоголя.— Дополнения.

538 назв за 1809—1909 рр.

Розміщення усередині відділів хронологічне.

55. [КОРАБЛЕВ В.Н.] Гоголь у болгар // Слав. известия.— 1909.— № 4.— С. 612–613.— Подп. : В. К-въ.

Зміст: Переводи сочинений Гоголя на болгарский язык.— Работы о Гоголе. Згадуються перші вистави «Ревизора» (1882) і «Женитьбы» (1892) на болгарській сцені. Опис неповний.
19 назв за 1887–1909 рр.

56. [КОРАБЛЕВ В.Н.] Гоголь у словаков // Там же.— № 5.— С. 726–727.— Подп. : К-въ В.

Хронологічний список перекладів творів Гоголя словацькою мовою:
16 назв за 1868–1891 рр. Опис неповний.

57. ЛЕБЕДЕВ А.А. Поэт-христианин Н.В.Гоголь в русской литературе и искусстве, 1829–1908 : Библиогр. монография // Саратов. духовн. вестн.— 1909.— № 4–7, 9, 18, 21, 23, 24, 36, 38–43, 46, 49; 1910.— № 9–10, 23–27, 36, 41–48, 50; 1911.— № 4,5.— Отд. отд. : Саратов, 1909.— Вып. 1.— 58 с.; 1911.— Вып. 2.— С. 59–242.

Зміст: Материалы для биографии Н.В.Гоголя.— Письма (Гоголю, Гоголя, о Гоголе). «Выбранные места из переписки с друзьями».— Материалы для критики Н.В.Гоголя.— Библиография.— Varia: а) памятники Гоголю, заведения и учреждения, основанные в честь и память его; б) празднование юбилея Н.В.Гоголя; с) переложения сочинений Н.В.Гоголя и стихи, посвященные Гоголю; d) мелочи.— Иллюстрации.— Дополнения.

Систематичний, частково анотований покажчик.

Понад 3540 назв за 1829–1908 рр. (не враховано нумеровані анотації, рецензії, огляди тощо). В описах багато помилок.

58. Словарь литературных типов. Т. 3. Вып. 4. Гоголь / Под ред. Н.Носкова.— Пб. : Вскходы, 1909.— С. 90, 110.

Зміст: Словарь литературных типов [с «подробными характеристиками»].— Указатель типов, образов и лиц, в котором дана [«полная номенклатура второстепенных образов и лиц, сопровождающаяся краткими характеристиками» (Носков)].— Перечень произведений Гоголя и входящих в них типов, образов и лиц.— Место действия в произведениях Гоголя.— Источники для изучения произведений Гоголя.— Приложения: а) группировка классовая гоголевских типов; б) критика и библиография; с) свод нарицательных имен и выражений.
Розміщення алфавітне.

Відгуки:

Фамин А. [Рец.] // Ист. вестн.— 1909.— № 8.— С. 688–689.

59. Указатель выставки по поводу 100-летнего юбилея Н.В.Гоголя, 1809–1909.— М.: Общественная польза, 1909.— 75 с.

Зміст: Рукописи Гоголя.— Издания сочинений Гоголя.— Театр Гоголя.— Народные и лубочные издания.— Гоголь в переводах и переделках.— Гоголь в музыке.— Портреты, иллюстрации, альбомы и рисунки. Портреты современников и родственников.— Разные предметы, имеющие отношение к гоголевским юбилеям 1902 и 1909 гг.

Близько 350 назв за 1829–1909 рр.

60. ЯКУШКИН В. К юбилеям Н.В.Гоголя // Рус. ведомости.— 1909.— 19 марта.— С. 4–5.

Огляд нових видань творів Гоголя.

4 назви за 1909р.

61. ЯКУШКИН В. Новые издания сочинений Гоголя // Там же.— 26 апр.— С. 3.

Огляд двох видань— т-ва «Общественная польза» (СПб.) та І.Д.Ситіна (М.).

62. * СТОЛПЯНСКИЙ П. Заметки на полях Гоголя: Ист.-библиогр. примечания // Ежегодник императорских театров.— 1910.— Вып. 6.

63. ДАНИЛОВ В.В. К библиографии драматических переделок из Гоголя // Рус. филол. вестн.— 1911.— Т. 65.— № 2.— С. 331–338.

Огляд шести рукописів, «содержащих драматические переделки из произведений Гоголя. ...Весьма вероятно, что некоторые из этих рукописей представляют unciam'ы...» (Данилов).

Рукописи зберігалися у театральному відділі Одеської публічної бібліотеки.

64. ЗАБОЛОТСКИЙ П.А. Гоголь в славянских переводах: Библиогр. заметка.— СПб.: Тип. имп. Акад. наук, 1911.— 22 с.

Зміст: Переводы Гоголя на болгарский язык.— Переводы Гоголя на сербский язык.— Переводы Гоголя на хорватский язык.— Переводы Гоголя на словинский язык.— Переводы Гоголя на чешский язык.— Переводы Гоголя на словацкий язык.

216 назв за 1839–1910 рр. Розміщення у межах кожної мови хронологічне. «Отнюдь не уверенность в исчерпывающей полноте настоящего библиографического обзора побуждает нас к напечатанию его, а лишь полное отсутствие чего-либо подобного в нашей "Gogoliana" до сих пор с одной стороны и с другой стороны надежда на пополнение славянскими специалистами-библиографами соответствующих отделов нашего труда, являющегося до некоторой степени и дополнением к труду С.Л.Бертенсона» (Заболотский) (див. № 3).

65. Указатель журнальной литературы алфавитный, предметный, систематический : В 2 вып.— М., 1911–1913.

Вып. 1 / Сост. Н.А.Ульянов. 1911.— 1906–1910.— 96, 15 с.

Вып. 2 / Сост. Н.А.Ульянов, В.Н.Ульянова. 1913.— 1896–1905.— 215 с.

Про Гоголя: 52 назви за 1896–1910 рр. Опис повний.

66. БЕРТЕНСОН С.Л. К библиографии материалов о Гоголе // Изв. Отд-ния рус. яз. и словесности имп. Акад. наук.— 1912.— Т. 17.— Кн. 3.— С. 176–185.

Спроба автора поповнити попередню роботу, а також дати бібліографічний список літератури за 1910 рік.

115 назв за 1900–1910 рр. Структура, розміщення — те саме, що в № 53.

Див. також № 73,75.

67. ЗАБОЛОТСКИЙ П.А. Гоголевский Музей при Историко-филологическом институте князя Безбородко в Нежине.— Нежин, 1912.— Вып. 2.— 33 с.

Зміст: Рукописи Гоголя.— Книги с автографами Гоголя.— Архивные материалы: а) из эпохи пребывания Гоголя в Гимназии высших наук; б) из эпохи обучения Гоголя в Полтаве.— Учебники гоголевского времени.— Книги из библиотеки Гимназии высших наук, упоминаемые в гоголевской переписке или читанные им.— Издания писем Гоголя и к Гоголю.— Издания рукописных гоголевских материалов.— Переделки произведений Гоголя.— Переводы произведений Гоголя: а) на польский язык; б) на чешский язык; в) на болгарский язык; г) на хорватский язык; д) на словацкий язык; е) на малорусский язык; ж) на итальянский язык; и) на французский язык; к) на немецкий язык; л) на язык эсперанто; м) на татарский язык; н) на сербо-лужицкий язык; о) на сербский язык; п) на словинский язык.— Литература о Гоголе: а) библиография; б) биография; в) рецензии и критическая литература; г) монографии и сборники юбилейного характера; д) монографии о Гоголе научного и научно-популярного характера; е) монографии о Гоголе педагогического характера;

ж) музыкально-вокальные произведения на темы из Гоголя; з) стихотворения о Гоголе и в его честь.— Книги, относящиеся к истории "Alma mater" Гоголя.— Газетная и журнальная гоголевская юбилейная литература 1902 и 1909 гг.: а) ежедневные издания 1902 г. русские; б) еженедельники 1902 г.; в) иностранные газеты 1902 г. со статьями о Гоголе; г) газеты 1903 г. с юбилейными статьями о Гоголе; д) русские ежедневные газеты 1909 г.; е) еженедельные издания 1909 г. и иллюстрированные приложения; ж) иностранные периодические издания 1909 г.— Предметы из области "Gogoliana".— Гоголь в портретах и иллюстрациях.

Подано опис експонатів Музею, заснованого у 1909 році за ініціативою П.Заболотського. Крім перелічених матеріалів, у колекції було також 25 програм і 19 білетів, художньо оформлених. Видання творів Гоголя з фондів Музею не обліковувалися.

Близько 500 назв за 1804–1912 рр. Опис неповний.

68. КОМАРОВ М.Ф. До «Української драматургії»: Збірка бібліографічного знадібку до історії української драми і театра за 1906–1912 рік: В 2 ч.— Одеса, 1912.

Ч. 1. Драматичні твори українською мовою оригінальні, переклади і переробки 1906–1912 року.— 106 с.

До першої частини включено два видання п'єси В.О.Гоголя «Простак, або Хитрощі жінки, перехитрені москалем», чотири видання п'єси М.В.Гоголя «Ревизор» у перекладах Олекси Коваленка, В.Боцяновського, М.Садовського, «Одружіння» у пер. О.Пчілки, «Женитьба» у пер. Ф.Левницького, комедія О.Олександренка «За гусаком» за повістю Гоголя «Как поссорились Иван Иванович с Иваном Никифоровичем»).

Допом. покажч.:

Перелік п'єс, заведених в цю книжку.

Іменний покажчик авторів і артистів.

69. ЗАБОЛОТСКИЙ П.А. «Сорочинская ярмарка» Гоголя в славянских переводах // *Заболотский П.А. Очерки о русских писателях XIX в. у славян.*— Нежин, 1913.— С. 3–9.— То же: *Сб. Ист.-филол. О-ва при ин-те кн. Безбородко в Нежине.*— 1914.— Т. 9.— С. 3–9.

Огляд і аналіз перекладів чеською, болгарською, сербською мовами.

7 назв за 1852–1902 рр.

Відгуки:

Мезьер А. Обзор библиографической литературы за 1914–1915 гг. // *Рус. школа.*— 1916.— № 1.— Критика и библиогр.— С. 6.

10. КОРОБКА Н.И. Библиография // Гоголь Н.В. Полн. собр. соч. : В 9 т. — Изд.-во «Деятель», 1913–1914. — Т. 1. — С. 58–60.

Вміст бібліографії: Обзори літератури. — Главнейшие издания. — Письма и биографические материалы. — Исследования и критические очерки. — Юбилейные сборники.

18 назв за 1842–1910 рр. Деякі рубрики не мають назв.

71. МАРКОВ О.О. Н.В.Гоголь в галицко-русской литературе // Изв. Отд-ния рус. яз. и словесности имп. Акад. наук. — 1913. — Т. 18. — Кн. 2. — С. 37–78. — Отд. отт. : СПб., 1913. — 42 с.

У кінці статті вміщено хронологічний покажчик перекладів творів Гоголя і літератури про нього російською, українською, польською, німецькою мовами. Близько 130 назв за 1836–1909 рр. Опис неповний. Okремо подано список гоголівських вечорів і концертів у Галицькій Русі у 1902 і 1909 рр.

Відгуки:

Мворский Ю.А. Н.В.Гоголь в Червонной Руси : Библиогр. заметка про domo чва. — СПб., 1914. — 3 с. — То же : Изв. Отд-ния рус. яз. и словесности имп. Акад. наук. — 1913. — Т. 18. — Кн. 4. — С. 352–354.

72. ПИКСАНОВ Н.К. Три эпохи. Екатерининская. Александровская. Николаевская. Темы — библиография — вопросники : Пособие для высш. школы и самообразования. — 2-е изд., перераб. — СПб., 1913. — VII, 83 с. — (Семинарий по новейшей рус. лит.).

167 тем, присвячених літературі, журналістиці, цензурі, ідеології, культурним гніздам і театру XVIII—перш. пол. XIX ст.

Вміст гоголівської персоналії: Николаевская эпоха : Н.В.Гоголь. — Язык Гоголя. — Малорусская стихия в творчестве Н.В.Гоголя. — История создания «Мертвых душ». — История создания «Ревизора». — «Выбранные места из переписки с друзьями» Н.В.Гоголя в оценке современников и потомства. — Религиозный тип Гоголя. — Оценка книги С.А.Венгерова о Гоголе.

141 назва. Опис неповний.

73. БЕРТЕНСОН С.Л. К библиографии материалов о Гоголе, 1911–1913 // Изв. Отд-ния рус. яз. и словесности имп. Акад. наук. — 1914. — Т. 19. — Кн. 2. — С. 38–46.

Продовження попередніх покажчиків (Див. № 53, 66).

106 назв за 1911–1913 рр. Структура, розміщення те саме, що у № 53.

Див. також № 75.

74. КАЛЛАШ В.В. Указатель литературы о Гоголе // *Гоголь Н.В. Сочинения* : В 10 т. / Под ред. В.В.Каллаша.— СПб., 1914.— Т. 1.— С. XVI—XXI.

Зміст: Собрания сочинений.— Биографические материалы и биографии.— Характеристики личности и творчества: критические оценки всей литературной деятельности Гоголя или его отдельных произведений.— Иллюстрации к биографии и произведениям Гоголя.— Библиография гоголевской литературы.

44 назви за 1854–1909 pp.

75. БЕРТЕНСОН С.Л. К библиографии материалов о Гоголе // Изв. Отд. ния рус. яз. и словесности имп. Акад. наук.— 1916.— Т. 21.— Кн. 3.— С. 16-26.

Продовження попередніх покажчиків (*дис.* № 53, 66, 73).

108 назв за 1900–1915 pp. Структура, розміщення те саме, що у № 53.

Загалом чотири випуски покажчика обліковують гоголезнавчу літературу за 16 років.

Всього: 915 назв за 1900–1915 pp. «Указатели Бертенсона по сравнению с предыдущими имеют более стройную и постоянную систему рубрик, под которыми собиралась многообразная литература о Гоголе» (Степанов).

Відгуки:

Войтоловская Э.Л., Степанов А.Н. Н.В.Гоголь.— Л., 1962.— С. 8–9.

76. РУЛИН П.И. Краткая библиография литературы о Гоголе // *Гоголь Н.В. Ревизор* / Вступ. ст. и прим. П.И.Рулина; Под ред. А.М.Лободы.— К., 1918.— С. 173–176.

Зміст: Собрания сочинений Гоголя.— Жизнь Гоголя.— О творчестве Гоголя в целом.— О стиле Гоголя.— О Гоголе как драматурге.— «Ревизор».— Разборы комедий.— Указатели литературы о Гоголе.

Понад 60 назв за 1886–1917 pp.

77. МАНДЕЛЬШТАМ Р.С. Художественная литература в русской марксистской критике : Библиогр. указ. / Ред. и предисл. Н.К.Пиксанова.— Саратов, 1921.— 32 с.

Про Гоголя: 10 назв за 1902–1914 pp.

78. * КОРОБКА Н.И. Библиография сочинений Гоголя и литературы о нем // История русской литературы XIX в. / Под ред. Д.Н.Овсяннико-Куликовского.— М., 1923.— С. 416–417.

79. БАГРИЙ А.В. **Формальный метод в литературе** : Библиография : В 2 вып.— Владикавказ, 1924.—Вып. 1.— 269 с.

Про Гоголя: 5 назв за 1921—1924 рр. Є анотації.

80. ВЛАДИСЛАВЛЕВ И.В. **Русские писатели** : Опыт библиогр. пособия по рус. лит. XIX—XX ст.— 4-е изд., перераб. и доп.— М.; Л., 1924.— 445 с.

Зміст гоголівської персоналії: Собрання сочиненій.— Биографические сведения.— Обзор творчества.— Библиография литературы о Гоголе. Близько 230 назв за 1854—1923 рр. Розміщення усередині рубрик— без певної формальної системи.

81. КАЛЛАШ В.В. **Указатель литературы о Гоголе** // *Каллаш В.В. Н.В.Гоголь в воспоминаниях современников и переписке.*— М., 1924.— С. 164—168.— (Ист.-лит. б-ка под ред. Н.Л.Бродского, А.Е.Грузинского, Н.М.Мендельсона, Н.П.Сидорова. Вып. 9-й).

62 назви за 1854—1923 рр. Є анотації. Розміщення те саме, що у № 74.

82. ПИКСАНОВ Н.К. **Два века русской литературы. Введение. Темы для литературных работ. Систематическая библиография. Руководящие вопросы** : Пособие для высш. школы, преподавателей словесности и самообразования.— 2-е изд., перераб.— М., 1924.— 281 с.

265 тем з історії літератури, критики, журналістики XVIII—XIX ст.

У розділі «Гоголь» 16 тем. До тем додаються списки творів і листів Гоголя, монографій, збірників, статей, рецензій, рефератів, присвячених його життю та творчості.

Близько 300 назв за 1833—1924 рр. Розміщення — без певної формальної системи. Опис неповний.

83. ДОРОШЕНКО Дм. **Покажчик литературы українською мовою в Росії за 1798—1897 роки. Ч. 1.** // Наук. ювіл. зб. Укр. унів. в Празі.— Прага, 1925.— С. 142—238.

15 назв перекладів творів Гоголя українською мовою та рецензій на них.

Допом. покажч.:

Іменний покажчик.

84. МАЦУЕВ Н.И. Художественная литература русская и переводная, 1917-1925 гг. : Указ. статей и рецензий.— М.; Одесса, 1926.— 169 с.

Про Гоголя: 11 назв.

85. БАГРИЙ А.В. Формальный метод в литературе : Библиография.— Баку, 1927.— Вып. 2.— 191 с.

Про Гоголя: 5 назв за 1925–1926 рр. Є анотації.

Допом. покажч.:

Указатель имен исследователей, упомянутых в первом и втором выпусках (див. № 79).

86. БРОДСКИЙ Н.Л. [Библиография изданий, критической литературы к тексту и постановкам «Ревизора» на сцене] // *Гоголь Н.В. Ревизор* / Ред., введ. и коммент. Н.Л.Бродского.— М.; Л., 1927.— С. 240–244.

Зміст: Издания комедии «Ревизор».— Сочинения о «Ревизоре».— «Ревизор» на сцене.

50 назв за 1840–1927 рр. Розміщеня хронологічне.

87. ГІЛЯРОВСЬКА Н. Гоголь в народній книжці та картинці // *Бібліолог. вісті.*— 1927.— № 3.— С. 42–56.

Бібліографія в кінці статті.

Зміст: Народні лубочні видання Гоголя. Книги.— Народні картинки.— Видання для народу.

65 назв за 1871–1909 рр.

88. [ДРОЗДОВСЬКИЙ В.] Гоголь українською мовою : Бібліогр. огляд // *Червоний шлях.*— 1927.— № 7/8 (52).— С. 335–346.— Підпис : Д-ський В.

Зміст: Переклади: а) надруковані; б) ненадруковані.— Переробки: а) надруковані; б) ненадруковані.— Статті, замітки, звістки.— Рецензії на російські праці про Гоголя.

279 назв за 1850–1927 рр.

Див. також № 89, 91.

89. ДОРОШЕНКО В. Гоголь українською мовою // *Бібліолог. вісті.*— 1927.— № 3 (16).— С. 57–63.

Зміст: Переклади з Гоголя (повні й уривки).— Переробки з Гоголя.— Статті й замітки про Гоголя.— Українські рецензії на російську Гоголіану.

Бібліографічний матеріал є доповненням до роботи В.Дроздовського (Див. № 88).
99 назв за 1853–1927 рр.

90. ЕТТИНГЕР П. Гоголь у чужоземних і закордонних ілюстрованих виданнях останнього десятиліття // Бібліолог. вісті.— 1927.— № 3/4.— С. 35–41.

У пристатейному бібліографічному списку 33 назви за 1856–1920 рр., з яких 13 — російською, 20 — іноземними мовами.

91. СРОФІЇВ Ів. У додаток до покажчика літератури про «Гоголя українською мовою» В.Д-ського // Червоний шлях.— 1927.— № 7/8 (52).— С. 346–347.

39 назв за 1859–1926 рр., з них 15 назв — рукописи. Вказано імена 22-х перекладачів.

«...Наші доповнення зараз будуть торкатися головним чином драматичних переробок Гоголя та перекладів з нього, що ми познаходили по покажчиках, яких не брав В.Д-ський, по рукописних звітках та вказівках артиста С.Ф.Сагайдачного... Окрім того, є й другі переклади чи переробки, про які ми не могли дістати певних відомостей (Юхименка — “Ревізор”, Кошевського — “Одруження”, Улагай-Красовського — “Майська ніч” та інше)» (Срофіїв).

Див. також № 88, 89.

92. ІВАНОВА-АРТЮХОВА А. Ілюстратори М.В.Гоголя.— К., 1927.— 34 с. Опис ілюстрацій та творів малярства на гоголівські теми — понад 100 ілюстрованих видань, близько 90 книг і журналів, у яких йдеться про ілюстровані твори Гоголя за період з середини 1830-х років до першої половини 1920-х років.

Допом. покажч.:

Ресстр художників, прізвища яких наведено в тексті [140 прізвищ].

93. НИКАНОРОВИЧ И. Пушкин и Гоголь в марксистской литературе // Родной язык в школе : Науч.-пед. сб. под ред. А.М.Лебедева, П.И.Майгура, В.Ф.Переверзева.— 1927.— Кн. 4.— С. 283–293.
Гоголівська бібліографія: 7 назв з 1923–1927 рр.

94. Новейшая русская литература, критика, театр, методология : Темы и библиография / Сост. А.И.Белецкий, Н.Л.Бродский, Л.П.Гроссман, И.Н.Кутников, В.Л.Львов-Рогачевский.— Иваново-Вознесенск, 1927.— 256 с.

У гоголівській персоналії (с. 235–238) вміщено рецензії та відгуки на постановку п'єси «Ревізор» у театрі Вс.Мейерхольда.

Всього 58 назв за 1926–1927 рр. Опис неповний. Розміщення — без певної формальної системи.

95. РОЗАНОВ И.Н. Путеводитель по русской литературе XIX в.— М., 1927.— 340 с.

Зміст гоголівської персоналії (с. 113–128): Предшественники Гоголя.— Биография Гоголя.— Хронологическая канва. — Сочинения: а) прижизненные издания; б) посмертные издания.— Современная литература о Гоголе. Марксистская литература о Гоголе.— Пренняя литература о Гоголе. 55 назв за 1831–1927 рр. Є анотації.

96. ВЛАДИСЛАВЛЕВ И.В. Литература великого десятилетия 1917–1927. Художественная литература.— Критика.— История литературы.— Литературная теория и методология. Т. I.— М.; Л.: ГИЗ, 1928.— 300 с.

Зміст гоголівської персоналії: Издания собраний сочинений, неизданные отрывки: а) книги и сборники; б) статейный материал.

58 назв за 1917–1927 рр. Опис неповний. «...Настоящая работа является продолжением работы, напечатанной в 4-м издании наших “Русских писателей”...» (Владиславлев) (див. № 80).

97. МАНДЕЛЬШТАМ Р.С. Художественная литература в оценке русской марксистской критики: Библиогр. указ. / Ред. Н.К.Пиксанова.— 4-е изд., перераб.— М.; Л.: Госиздат, 1928.— 223 с.

«Указатель является вообще первым опытом систематической регистрации русской критики одного определенного направления» (Пиксанов).

Гоголівська бібліографія у розділі «Русская литература».

27 назв за 1902–1926 рр. Розміщення за алфавітом прізвищ критиків.

Допом. покажч. (до розд. «Русская литература»):

Указатель критиков.

Указатель авторов.

Краткий тематический указатель.

Див. також № 77.

98. ПИКСАНОВ Н.К. Областные культурные гнезда. Историко-краеведческий семинар. Введение в изучение.— Темы для культурно-исторических краеведных работ.— Систематическая библиография.— Руководящие вопросы.— Приложение: Указатель словарей местных деятелей.— М.; Л.: Госиздат, 1928.— 148 с.

Гоголезнавча література в основному розділі «Темы. Библиография. Вопросы», темах «Вторжение украинской стихии в великорусскую беллетристику.— Экскурс. Украинский сказ в великорусской беллетристике», «Куль-

тура Полтавщини во времена Гоголя.— Миргород літературний и Миргород історический», «Література “общерусская” и українская.— Бєлінський и українська література.— Борьба за українську культуру в царській Росії. Історія українофільства.— Українофільський журнал «Основа» та ін. Близько 70 назв.

Див. також № 82.

99. * **Класики в марксистском освещении. Гоголь.**—2-е изд. / Под ред. Е.Ф.Никитиной.— М., 1929.

100. МАЦУЕВ Н.И. Художественная литература и критика русская и переводная, 1926–1928 гг. : Библиогр. указ. Статьи и рецензии о книгах, теория и история литературы, критика, иконография писателей. — М., 1929.— 297 с.

Про Гоголя: 15 назв, з них 10 про життя та творчість, 5 — портрети, малюнки.

101. АНДРІЄВСЬКИЙ Ол. **Бібліографія літератури з українського фольклору. Т. 1. Матеріали з історії української етнографії /** За ред. А.Лободи.— К., 1930.— XXIII, 823 с.— (Всеукр. Акад. наук. Етногр. фольклорна комісія).

Про Гоголя: 18 назв за 1834–1912 рр.

Допом. покажч:

Предметовий покажчик.

Покажчик власних імен.

Географічний покажчик.

Покажчик періодичних видань.

102. * **Красне письменство з творчості народів СРСР та з чужих мов в перекладах на українську :** Каталог.— Х. : Держвидав України, 1931.

Переклади творів Гоголя з короткими анотаціями (див. с. 18–19).

103. МАЦУЕВ Н.И. **Библиографическая справка // Книга и пролетарская революция.**— 1934.— № 5.— С. 58–60.

Зміст: Видання Гоголя.— Література о Гоголе: а) книги; б) статті в журналах, газетах и сборниках.

77 назв за 1900–1934 рр. «Из изданий Гоголя мы взяли основные собрания сочинений, вышедшие после 1902 года. Из критической литературы взяты почти исключительно работы революционного периода, включая материалы, связанные с 125-летием со дня рождения писателя...» (Мацуев).

104. Пеленський Є.Ю. *Бібліографія української бібліографії.*—Львів, 1934.— 198 с.— (Греко-католическое богословие наук. т-во у Львові).

Перша загальна українська бібліографія бібліографії.

Бібліографія, присвячена життю та творчості Гоголя див. с. 163–164.

14 назв за 1857–1927 рр., з них 10 російською мовою, 4 українською. Розміщення хронологічне.

105. ДАНИЛОВ С.С. *Гоголь* : Указ. материалов к постановке произведений Н.В.Гоголя на сцене.— Л., 1935.— 39 с.— (Ленинградский театр. б-ка им. А.В.Луначарского. Указ. материалов к постановке рус. классиков на сцене. Непериодич. серия. Вып. 1. К столетию первого представления «Ревизора» Н.В.Гоголя).

Зміст: Эпоха.— Быт.— Творчество Гоголя.— Текст и комментарии.— Стиль и язык.— Гоголь на сцене.— Иллюстрированные материалы.— Костюмы сверх указанного в предыдущем разделе.— Справочный материал.

Систематичний анований рекомендаційний покажчик.

Близько 150 назв за 1835–1935 рр. Опис неповний, є анотації. «Вовсе не включены в список те современные работы, которые могут дезориентировать читателя вследствие методологической порочности исходных позиций их авторов» (Данилов). Так до покажчика не потрапили книги В.Переверзева «Творчество Гоголя» і А.Белого «Мастерство Гоголя».

106. Н.В.Гоголь. *Материалы к проектированию нового памятника.*— М.; Л., 1936.

1) *Машковцев Н.Г.* Комментарии к иконографии Н.В.Гоголя.— С. 9–36.

Опис 47 портретів, картин, малюнків із 1834 до початку 1850-х років.

2) *Машковцев Н.Г.* Список основного иллюстративного материала к биографии и сочинениям Н.В.Гоголя.— С. 37–40.

Зміст: Картины, иллюстрирующие биографию Гоголя.— Картины и рисунки на темы произведений Гоголя.— Альбомы, отдельные листы и иллюстрированные издания.

37 назв за 1846–1909 рр. Розміщення алфавітне.

107. ДАНИЛОВ С.С. Гоголь в инсценировках // Н.В.Гоголь. Материалы и исследования.— Т. 2 / Под ред. В.В.Гиппиуса.— М.; Л., 1936.— С. 423–471.

«Перечень русских и украинских инсценировок повествовательных произведений Н.В.Гоголя» див. с. 463–471.

Зміст: «Вечер накануне Ивана Купала».— «Вий».— «Владимир 3-й степени».— «Записки сумасшедшего».— «Майская ночь».— «Мертвые души».— «Нос».— «Ночь перед Рождеством».— «Повесть о том, как поссорился Иван Иванович с Иваном Никифоровичем».— «Портрет».— «Пропавшая грамота».— «Сорочинская ярмарка».— «Страшная месть».— «Тарас Бульба».— «Шинель» та інші твори.

Перелік містить опери, драматичні і хореографічні вистави, оперети, фільми тощо.

Включено незакінчені і нездійснені проекти.

158 назв за 1833–1935 рр.

Розміщення — за алфавітом назв творів, що інсценуються, і хронологічне. В окремих випадках вказано місце зберігання рукописів.

108. ДОБРОВОЛЬСКИЙ Л.М., ЛАВРОВ В.М. Библиография сочинений Н.В.Гоголя и литературы о нем 1916–1934 // Там же.— Т. 1.— С. 377–473.

Зміст: Произведения Гоголя.— Переписка.— Документы, мемуары, дневники и письма о Гоголе.— Критико-биографическая литература.— Учебники и учебные пособия.— Гоголь в театре, музыке и кино.— Гоголь в художественной литературе.— Хроника.— Библиография.— Дополнения.

1018 назв за 1916–1934 рр. (без урахування рецензій). Розміщення хронологічне, у межах року— за алфавітом імен і назв. Розділ «Переписка» фіксує лише вперше опубліковані листи. У передмові вміщено хронологічний список найбільш важливих бібліографічних посібників про Гоголя за 1853–1914 рр. (24 назви).

Допом. покажч.:

Указатель имен.

Відгуки:

Войтоловская Э.Л., Степанов А.Н. Н.В.Гоголь.— Л., 1962.— С. 6, 9, 76.

Казарин В.П. Произведения Н.В.Гоголя и литература о нем на русском языке (1967–1976): Библиогр. указ. Ч. 1.— Владивосток, 1979.— С. 3.

Ыскаков В.Н. Гоголевская библиография... // Сов. библиогр.— 1986.— № 1.— С. 78–80.

109. ДОБРОВОЛЬСКИЙ Л.М., ЛАВРОВ В.М. Гоголь в украинской литературе (УССР) // Там же.— С. 474–498.

Зміст: Переводи произведений Гоголя.— Переделки (драматические и оперные) произведений Гоголя.— Критико-биографическая литература.— Рецензии на русские работы о Гоголе.— Пьесы Гоголя и переделки (драматические, оперные, кино) произведений Гоголя на сцене.— Хроника.— Библиография.

Систематичний, частково анотований покажчик перекладів творів Гоголя, переробок (для драми і опери) і критико-біографічної літератури.

247 назв за 1917–1934 рр. (без урахування рецензій). Розміщення хронологічне, у межах року — за алфавітом імен і назв.

Допом. покаж.:

Указатель имен.

Відгуки:

Войтоловская Э.Л., Степанов А.Н. Н.В. Гоголь.— Л., 1962.— С. 9.

Казарин В.П. Произведения Н.В. Гоголя и литература о нем. Ч. 1.— Владивосток, 1979.— С. 3.

Баскаков В.Н. Гоголевская библиография... // Сов. библиогр.— 1986.— № 1.— С. 80.

110. МАЦУЕВ Н.И. Художественная литература русская и переводная, 1928–1932 гг. : Указ. статей, рецензий и аннотаций.— М., Госиздат, 1936.— 340 с.

Про Гоголя: 48 назв.

111. НЕЧКИНА М.В. Гоголь у Леніна // Н.В. Гоголь. Матеріали и исследование: В 2 т. / Под ред. В.В. Гишпиуса.— М.; Л., 1936.— Т. 2.— С. 534–572.

Огляд праць Леніна, в яких використано гоголівські образи.

112. ЧЕРНЕВИЧ М.Н. Гоголь и гоголевские образы в сочинениях В.И. Ленина : Указатель // Там же.— С. 573–591.

125 назв творів Леніна за 1894–1921 рр. Приведено цитати із сторінками.

113. ГОГОЛЬ Н.В. Полное собрание сочинений : В 14 т. / Ред. Н.Л. Мещеряков, Н.Ф. Бельчиков, Б.В. Томашевский; АН СССР. Ин-т рус. лит. Пушкинский Дом.— М. : Изд-во АН СССР, 1937–1952.

Розділ «Комментарии» у кожному томі дає огляди матеріалів з історії написання творів і прижиттєву критику про них; розділ «Библиографические справки» містить книги і статті середини ХІХ ст. документального і дослідницького характеру російською та іноземними мовами.

114. ГОРОДЕЦКИЙ Б.И. Описание автографов Н.В.Гоголя в собрании Института литературы АН СССР // Лит. архив. Материалы по истории литературного и общественного движения. Т. 1 / Под ред. С.Д.Балухатого, Н.К.Пиксанова, О.В.Цехновицера.— М.; Л., 1938.— С. 432–474.

Зміст: Тексты, планы, конспекты.— Выписки. Надписи. Расписки. Рисунки.— Письма.

363 назви за 1830–1852 рр. Розміщення хронологічне, в розділі «Письма» — за алфавітом адресатів і у хронології.

«... “научное описание рукописей Гоголя” охватывает только часть дошедшего до нас рукописного наследия писателя, а именно только рукописи, хранящиеся в Архиве Института литературы АН СССР (Фонд № 652)» (Городецкий).

115. ГЕОРГИЕВСКИЙ Г.П., РОМОДАНОВСКАЯ А.А. Рукописи Н.В.Гоголя : Каталог / Гос. б-ка СССР им. В.И.Ленина.— М. : Соцгиз, 1940.— 127 с.

Зміст: Рукописи Н.В.Гоголя: а) художественные произведения и критические статьи; б) работы и выписки по всеобщей истории; в) работы и выписки по русской истории и истории Украины; г) размышления религиозные и моральные; д) записи, выписки и списки; е) занятия языками; ж) Varia.— Записные книги Гоголя.— Письма Н.В.Гоголя.— Письма к Н.В.Гоголю.

805 назв за 1826–1852 рр. Розміщення — за алфавітом адресатів, кореспондентів, назв. Неопубліковані листи супроводжуються анотаціями.

Допом. показж.:

Указатель произведений, заметок и других материалов Н.В.Гоголя.

Указатель имен.

Указатель иллюстраций.

Доповнення:

Иванова Л.М. Фонд Н.В.Гоголя : Доп. к печатному каталогу «Рукописи Н.В.Гоголя» (М., 1940) // Зап. Отд. рукописей Гос. б-ки СССР им. В.И.Ленина.— 1957.— Вып. 19.— С. 37–46.

116. МАЦУЕВ Н.И. Художественная литература русская и переводная в оценке критики 1933–1937 гг. : Библиогр. указ.— М. : Гослитиздат, 1940.— 140 с.

Про Гоголя: 106 назв.

117. РЫСКИН Е.И. Основные издания сочинений русских писателей XIX в. : Учеб. пособие / Под ред. А.Д.Эйхенгольца; Моск. гос. библиотеч. ин-т им. М.Молотова.— М., 1946.— 96 с.

1 назв зібрань творів Гоголя за 1842–1946 рр.

Допом. показж.:

Именной указатель.

118. СМІРНОВА-ЧИКИНА Е.С. Николай Васильевич Гоголь : Рек. указ. лит. / Под ред. Н.Л.Бродского; Гос.б-ка СССР им.В.И.Ленина.— М., 1947.— 165 с.— (Великие русские писатели. Вып. 7).

Зміст: Издания произведений Н.В.Гоголя: а) собрания сочинений; б) отдельные произведения.— О жизни и деятельности Н.В.Гоголя: а) письма Гоголя; б) биографические работы; в) воспоминания; г) о творчестве Н.В.Гоголя.— Гоголь на сцене: а) Малый театр; б) Московский Художественный Академический театр.— Гоголь в изобразительном искусстве.— Библиография.— Обзоры Гоголя в произведениях Ленина и Сталина.— Высказывания русских и иностранных общественных деятелей, писателей, критиков, артистов о Гоголе. 158 назв за 1842–1946 рр. Розміщення усередині розділів хронологічне. Описи супроводжуються анотаціями.

Допом. покажч.:

Тематический указатель.

Указатель авторов.

Відгуки:

Брикман М., Волошин Д. Некоторые вопросы рекомендательной библиографии // Библиотекарь.— 1948.— № 11.— С. 28–29.

119. РЫСКИН Е.И. Библиографические указатели русской литературы XIX века / Моск. гос. библ. ин-т; Под ред.Б.П.Козьмина.— М.: Изд-во Всесоюз. книжной палаты, 1949.— 260 с.

Огляд посібників, присвячених Гоголю, див. с. 108–114.

Допом. покажч.:

Именной указатель.

Список указателей, рассмотренных в пособии.

120. Гоголь Николай Васильевич (1809-1852). Описание документальных материалов личного фонда № 139 / Центр. гос. лит. архив СССР; Под ред. Н.И.Прокофьева.— М., 1951.— 20 с.

Зміст: Рукописи произведений Гоголя: а) автографы; б) списки, факсимиле, фотокопии.— Письма Н.В.Гоголя.— Письма Н.В.Гоголю.— Материалы о Н.В.Гоголе.— Печатные материалы.— Материалы родственников Н.В.Гоголя.— Список фондов ЦГЛА, содержащих документальные материалы Н.В.Гоголя и о Н.В.Гоголе.

Крайні дати документальних матеріалів — 1773–1931 рр.

Описи супроводжуються анотаціями.

Допом. покажч.:

Именной указатель.

121. Описание рукописей и изобразительных материалов Пушкинского Дома. I. Н.В.Гоголь / Ковалевская Е.А., Фрейдель Е.В., Хмелевская Е.М., Шапошников Б.В.; Под ред. Б.В.Томашевского.— М.; Л. : Изд-во АН СССР, 1951.— 134 с.— (АН СССР. Ин-т рус. лит. Пушкинский Дом).

Зміст: Автографи Н.В.Гоголя: а) тексты, планы, конспекты; б) выписки, надписи, расписки, рисунки; письма.— Портреты Н.В.Гоголя.— Скульптурные портреты Н.В.Гоголя.— Портреты родных и близких Н.В.Гоголя.— Памятные вещи Н.В.Гоголя.— Виды мест, связанные с Н.В.Гоголем.— Иллюстрации к произведениям Н.В.Гоголя.

744 назви за 1825–1950 рр., з них 367 — автографи Гоголя і 377 — назви оброблених матеріалів. Розміщення усередині розділів хронологічне, листи — за алфавітом адресатів. У ряді випадків опис супроводжується цитатами. «В основу описания рукописей положена работа Б.П.Городецкого «Описание автографов Н.В.Гоголя в собрании Института литературы Академии наук СССР» (М.; Л., 1938) (От составителей) (див. № 114).

Допом. покажч.:

Именной указатель.

Список иллюстраций.

122. Русские писатели первой половины XIX в. : Рек. указ. лит. / Гос. б-ка СССР им. В.И.Ленина; Под ред. Н.Л.Бродского.— М., 1951.— 336 с.

Зміст гоголівської персоналії: Основные издания произведений.— Литература о жизни и творчестве.— Изучение Гоголя в школе.— Библиография. 127 назв за 1891–1951 рр., з них 13 — зібрання творів і листи, 114 — кри-нико-біографічна і бібліографічна література.

Допом. покажч.:

Указатель имен авторов.

123. БОЙКО І.З., ГИМЕЛЬФАРБ Г.М. Гоголь і Україна : Бібліогр. покажч. / Акад. наук УРСР. Держ. Публ. б-ка УРСР; Відп. ред. В.І.Маслов.— К. : Вид-во Акад. наук УРСР, 1952.— 76 с.— (До 100-річчя з дня смерті М.В.Гоголя).

Зміст: Хронологічні дати життя і творчості М.В.Гоголя.—Україна в творчості Гоголя (бібліогр. огляд основних творів, які увійшли до збірників «Вечора на хуторі близ Диканьки», «Миргород» та ін.).— Переклади творів М.В.Гоголя на українську мову: а) основні радянські видання; б) основні дореволюційні видання.— Переробки творів М.В.Гоголя (основні радянські і дореволюційні видання).— Література про М.В.Гоголя. В.І.Ленін і Й.В.Сталін про Гоголя.— Образи Гоголя в творах В.І.Леніна і Й.В.Сталіна.— Про творчість М.В.Гоголя (загальні роботи).— Література до теми «Гоголь і Укра-

іна».— Художня література до теми «Гоголь і Україна».— Висловлювання письменників про Гоголя (до теми «Гоголь і Україна»).

Анотований рекомендаційний покажчик.

255 назв за 1882–1952 рр. Розміщення алфавітне, хронологічне, зворотно-хронологічне відповідно до змісту розділів.

Допом.покажч.:

Покажчик до перекладів творів М.В.Гоголя на українську мову.

Покажчик імен.

124. Великий русский писатель Н.В.Гоголь. Памятка читателю; Гос. публ.б-ка им. М.Е.Салтыкова-Щедрина.— Л., 1952.— 20 с.

Зміст: Гоголь в произведениях В.И.Ленина и И.В.Сталина.— Рекомендательный список произведений Гоголя и основных изданий его сочинений.— Литература о нем.

45 назв за 1934–1952 рр. Опис повний. Розміщення— без певної формальної системи.

Відгуки:

Мацуев Н.И. Памятки читателю о Гоголе // Сов. книга. — 1952.— № 7.— С. 111–156.

125. Великий російський письменник М.В.Гоголь (1809-1952). До сторіччя з дня смерті: Матеріали для бібліотек; Одеська держ. наук. б-ка ім. О.М.Горького.— К., 1952.— 29 с.

Зміст короткого покажчика літератури: Епоха, в яку жив і творив М.В.Гоголь.— Художні образи Гоголя в творах В.І.Леніна і Й.В.Сталіна: а) «Мертвые души»; б) «Ревизор»; в) «Шинель»; г) «Иван Федорович Шпонька и его тетушка».— Життя і творчість М.В.Гоголя.— Гоголь в оцінці революційно-демократичної критики і видатних письменників.— Радянське літературознавство про Гоголя.— Видання творів Гоголя українською мовою.— Гоголь і Україна.— Радянський народ шанує пам'ять великого письменника.

145 назв за 1936–1952 рр. російською і українською мовами. Опис неповний. Розміщення в рубриках довільне.

126. Гоголь и азербайджанская литература / Сост. А.Алисултан; Ин-т лит. и яз. им. Низами.— Баку : Изд-во АН АзССР, 1952.— 131 с.

Зміст гоголівської бібліографії (с. 127–130): Произведения Н.В.Гоголя, напечатанные на азербайджанском языке.— Азербайджанские литературоведы, писатели, театральные деятели о Гоголе.— Статьи русских критиков о Гоголе на азербайджанском языке.

47 назв за 1909–1952 рр. російською мовою. Розміщення алфавітне. Опис повний.

127. Н.В.Гоголь, 1809-1852. К столетию со дня смерти : Материалы в помощь библиотекам / Ред. Р.Н.Крендель. Гос. б-ка СССР им. В.И.Ленина.— М., 1952.— 38 с.

Зміст: Обзор произведений Н.В.Гоголя.— Краткий указатель литературы о Н.В.Гоголе: а) основные издания произведений Н.В.Гоголя; б) литература о жизни и творчестве Н.В.Гоголя, в) об отдельных произведениях Н.В.Гоголя; г) Гоголь и русская литература; д) воспоминания о Н.В.Гоголе; е) изучение Гоголя в школе.— Методические указания и материалы.

56 назви за 1924–1951 рр. Є анотації.

128. Н.В.Гоголь (1809-1852). К 100-летию со дня смерти : Метод. указания и материалы для библиотек; Гос. б-ка СССР им. В.И.Ленина.— М., 1952.— 23 с.

Зміст короткого покажчика літератури про М.В.Гоголя: Основные издания произведений Н.В.Гоголя.— Литература о жизни и творчестве Гоголя: а) В.И.Ленин и И.В.Сталин о Гоголе; б) образы Н.В.Гоголя в работах В.И.Ленина и И.В.Сталина; в) В.М.Молотов и М.И.Калинин о Гоголе; г) общие работы о жизни и творчестве Н.В.Гоголя.— Гоголь и русская литература: а) воспоминания о Н.В.Гоголе.— Изучение Гоголя в школе.

58 назв за 1924–1951 рр.

Розміщення у рубриках довільне.

129. ГОЗЕНПУД А. Гоголь в музыке // Лит. наследство.— 1952.— Т. 58.— С. 893–923.

Бібліографія в «Примечаниях» — с. 923–924.

62 назви за 1871–1950 рр.

130. Издания произведений Н.В.Гоголя (1917–1 марта 1952): Стат. табл. // Сов. библиогр.— М., 1952.— Вып. 1.— С. 137–145.— (К 100-летию со дня смерти Н.В.Гоголя).

Статистичні таблиці видань творів Гоголя (з 1917 по 1952 рр.) на території СРСР російською мовою і мовами народів СРСР.

9 табл.

131. КОРОСТИН А., СТЕРНИНА Г. Герон Гоголя в русском избрательном искусстве XIX века // Лит.наследство.— 1952.— Т. 58.— С. 837–884.

Бібліографія в «Примечаниях» — с. 884–892.

104 назви за 1836–1952 рр.

132. КРАВЦОВ Н.И. Гоголь и болгарская литература // Краткие сообщения Института славяноведения АН СССР. Т. 8. Из истории русско-славянских литературных связей / Отв. ред. В.А.Смирнова.— М., 1952.— С. 22–42.

Огляд перекладів художніх творів і п'єс Гоголя болгарською мовою за 1858–1952рр., а також літератури про його життя і творчість, вплив на розвиток болгарської літератури і мистецтва. Підрядкові примітки російською і болгарською мовами.

133. НИКОЛЬСКИЙ С.В., СОЛОВЬЕВА А.П. Гоголь и становление реализма в чешской литературе // Там же.— С. 5–21.

Огляд перекладів художніх творів і п'єс Гоголя чеською мовою за 1839–1952 рр., а також літератури про його життя і творчість, вплив на розвиток чеської літератури і мистецтва. Підрядкові примітки російською і чеською мовами.

134. ОВНАН Г. Н.В.Гоголь и армянская литература / Акад. наук Арм. ССР. Ин-т лит.— Ереван, 1952.— С. 179–183.

Списки перекладів вірменською мовою творів Гоголя, надрукованих окремими виданнями та в періодичних виданнях, а також невиданих.

40 назв.

135. **ОГАННИСЯН Р.** Переводы произведений Н. В. Гоголя на армянский язык и литература о нем // *Оганнисян Р.* Из истории оценки русской литературы армянской общественной мыслью.— Ереван, 1952.— С. 51, 58, 80, 103, 109-110, 239-241.

Гоголівська бібліографія: 41 назва за 1881-1952 рр., з них 13 назв — переклади, 28 — література про життя і творчість.

Допом. покажч.:

Именной указатель.

136. **ПЕНЧКО Н.А.** К вопросу о связях Н.В.Гоголя с Московским университетом // *Вестн. Моск. ун-та.*— 1952.— № 7.— С. 187-192.

У пристайейному списку літератури 25 назв за 1833-1940 рр.

137. **Рукописи Н.В.Гоголя** : Описание / Сост. Р.Б.Заборова; Гос. публ. б-ка им. М.Е.Салтыкова-Щедрина. Тр. Отд. рукописей.— Л., 1952.— 57 с.

Зміст: Рукописи Н.В.Гоголя (автографы): а) художественные произведения, труды по истории, наброски и заметки; б) повесть «Нос»; в) библиография средних веков, выдержки из лекций по истории средних веков; г) разные сочинения Гоголя, в т. ч. автографы «Женитьбы», «Игроков», «Театрального разъезда», «Лакейской», «Ревизора», «Шинели», «Портрета», писем; д) «Мертвые души», Т. 1; е) записная книжка 1842-1844 гг.; ж) отрывки без заглавий.— Отрывки, объявления, рисунки.— Письма к Н.В.Гоголю (автографы и копии).— Документы и памятные вещи Н.В.Гоголя.— Приложение.

Иллюстративные материалы, относящиеся к Н.В.Гоголю.

170 назв за 1827-1851 рр.

Допом. покажч.:

Именной указатель.

138. **ТОКМАКОВ В.Н.** Гоголь в Китае // *Сиб. огни.*— 1952.— № 2.— С. 162-165.

Переклади творів Гоголя, вистави п'єси «Ревизор» в Китаї в період 1935-1952 років.

139. ФЕДОРОВ И.В. Юбилейная литература о Н.В.Гоголе : Краткий библиогр. обзор // Лит. в школе.— 1952.— № 6.— С. 60—62.

Зміст: Биографические материалы о Н.В.Гоголе.— Н.В.Гоголь и русская литература.— Творчество Н.В.Гоголя.— Об отдельных произведениях Н.В.Гоголя.— Гоголь-драматург.— Гоголь и наша современность.— Гоголь в изобразительном искусстве.

35 назв за 1949—1952 рр. Опис повний, супроводжується анотаціями. Зміст збірників розкрито. Розміщення — без певної формальної системи.

140. ШУБИНСКИЙ Й.В. Описание автографов Н.В.Гоголя / Отв. ред. С.И.Петров; АН УССР. Гос. публ. б-ка УССР. Отд. рукописей.— К. : Изд-во АН УССР, 1952.— 56 с.

Зміст: Художественные произведения: а) «Игроки» и «Театральный разезд»; б) «Мертвые души», Т. 1; в) «Портрет»; г) «Тарас Бульба»; д) «Тяжба» и «Лакейская». — Письма. — Документы и другие материалы.

Систематичний покажчик. 78 назв за 1821—1852 рр. Художні твори розміщені за алфавітом назв; листи, документи та інші матеріали — у хронології. Є анотації. «Среди этих рукописей особую ценность представляют автографы художественных произведений и писем великого русского писателя, переданные отделу рукописей в октябре 1934 года Нежинским педагогическим институтом» (Шубинский).

Допом. покажч.:

Алфавитный указатель рукописей.

141. МАНН Ю. Язык и стиль русских классиков : [Огляд] // Лит. в шк.— 1953.— № 5.— С. 82—85.

Про мову Гоголя: 7 назв за 1932—1953 рр.

142. МИХАЙЛОВ М.С. Гоголь в Турции // Тр. Моск. ин-та востоковедения.— 1953.— Вып. 7.— С. 175—188.

Бібліографічний список перекладів творів Гоголя турецькою мовою і літератури про нього російською і турецькою мовами див. с. 187—188.

27 назв з поч. 1930-х років.

143. МОРИЦИНЕР М.С., ПОЖАРСКИЙ Н.И. Библиография переводов на иностранные языки произведений Н.В.Гоголя / Под ред. М.П.Алексеева; Всесоюз. гос. б-ка иностр. лит.— М., 1953.— 110 с. : портр., табл.

Зміст: Собрания сочинений. Избранные произведения. Сборники рассказов.— Художественная проза.— Драматургия.— Поэзия. Публицистика. Переписка.— Приложения: а) постановки пьес Н.В.Гоголя в зарубежных странах; б) синхронистическая таблица переводов произведений Н.В.Гоголя.

823 назви за 1839–1952 рр. європейськими та східними мовами перекладів, опублікованих у 29 країнах світу. Розміщення — за алфавітом мов перекладів і в хронології. Зміст окремих збірників і томів зібраних творів залишився нерозкритим. Опис неповний.

Допом.покажч.:

Указатель переводов произведений Н.В.Гоголя на отдельные иностранные языки.

Переводчики Н.В.Гоголя (алфавитный указатель).

Алфавитный указатель произведений Н.В.Гоголя.

Відгуки:

Магурев Н. Общение культур // Лит.газ.— 1954.— 24 июня.

Баскаков В.Н. Гоголевская библиография // Сов. библиогр.— 1986.— № 1.— С. 81–82.

144. ФИЛИМОНОВ М.Р. Приложение к статье «Книжная выставка, посвященная Н.В.Гоголю». Редкие книги, альманахи и журналы, экспонировавшиеся на выставке, посвященной столетию со дня смерти Н.В.Гоголя // Ученые записки / Томск. ун-т.— 1953.— № 20.— С. 84–86.

Зміст: Произведения Н.В.Гоголя.— Книги других авторов.— Альманахи и сборники.— Журналы.— Альбомы.

60 назв за 1787–1863 рр.

145. ДОЛИНИНА А.А. Гоголь в азербайджанской литературе // Гоголь. Статьи и материалы / Ленингр. гос. ун-т им. А.А.Жданова.— Л., 1954.— С. 331–345.

Критичний огляд двох перекладів «Шинелі» арабською мовою — єгипетського (1937) і багдадського (1946).

146. ЗЕМЕНКОВ В.С. Гоголь в Москве // Тр. Музея истории и реконструкции Москвы.— 1954.— Вып. 4.— 144 с.

Зміст: Даты жизни и творчества Н.В.Гоголя в Москве.— Памятные места в Москве, связанные с жизнью и творчеством Н.В. Гоголя.— Источники.

Понад 500 назв із посиланнями на книги і статті за 1832–1852 рр.

147. КИРИКОВА Н.Н., РОЗИНА Л.А. Гоголь в Петербургском университете : Библиография // Гоголь. Статьи и материалы / Отв. ред. М.П.Алексеев; Ленингр. гос.ун-т им. А.А.Жданова.— Л., 1954.— С. 389–391.

Зміст: Произведения Гоголя, связанные с Петербургским университетом.— Воспоминания о Гоголе-профессоре.— Работы о Гоголе историке и профессоре.

Бібліографічний список. 37 назв за 1834–1952 рр. Розміщення алфавітне.

148. КОПЕРЖИНСКИЙ К.А. Гоголь и болгарская реалистическая проза // Там же.— С. 260–280.

Переклади творів Гоголя в Болгарії та їх вплив на болгарську літературу за 1858–1952 рр.

149. МУРАВЬЕВА Н., РОЩИН П. К 100-летию со дня смерти Н.В.Гоголя : Обзор // Изучение творчества Н.В.Гоголя в школе / Под ред. Л.И.Тимофеева и Н.В.Колокольцева.— М., 1954.— С. 233–258.

Зміст: Краткий список критических работ о Н.В.Гоголе за 1949–1952 гг.— Журнальные статьи о Гоголе за 1952 г.— Газетные статьи о Гоголе за 1952 г. 62 назви за 1949–1954 рр. Розміщення алфавітне.

150. ОРЛОВ С.А. Гоголь в Болгария // Ученые записки / Горьк. гос. ун-т.— 1954.— Вып. 26. Сер. ист.-филол.— С. 193–211.

Огляд критичної літератури про життя та творчість Гоголя, про постановки п'єс «Ревізор» і «Женитьба» на болгарській сцені, про вплив на болгарську літературу.

Бібліографія у тексті і посиланнях налічує близько 32 назв російською і болгарською мовами за 80-і роки XIX ст. — 50-і роки XX ст. Опис неповний.

151. ПИНУС Е.М. Гоголь и русская классическая литература в Японии // Гоголь. Статьи и материалы / Ленингр. гос. ун-т им. А.А.Жданова.— Л., 1954.— С. 346–355.

Огляд перекладів творів Гоголя японською мовою за 1897–1951рр.

152. РОЗЕНФЕЛЬД А.З. Произведения Гоголя на персидском языке // Там же.— С. 315–330.

Огляд перекладів і переробок творів Гоголя, зокрема перекладів і вистав п'єси «Ревізор», її впливу на розвиток іранської драматургії з початку 50-х років XIX ст. до 1952 р.

153. САВИЦКИЙ В.Д. Творчество Гоголя в Чехословакии // Там же.— С. 297–314.

Огляд перекладів творів Гоголя, музичних творів на гоголівські теми, театральних вистав, матеріалів, присвячених творчості письменника з початку 30-х років XIX ст. до 1952 р.

154. ЭФРОС Н.Д. Новые портреты Гоголя // Там же.— С. 362–384.

Стаття з посиланнями у тексті і підрядкових примітках на портрети Гоголя та іконографічну літературу про нього.

Близько 40 назв з 1830-х років до 1951 р.

155. МАЦУЕВ Н. Художественная литература русская и переводная, 1936–1953 гг. : Библиогр. указ. : В 2 т.— М., 1956–1959. Т. 1. 1938–1945.— М. : Гослитиздат : 1956.— 548 с.

Про Гоголя: 113 назв, з них 54 — видання творів, 59 — критико-біографічна література.

156. Великий російський письменник М.В.Гоголь : Метод.-бібліогр. матеріали до 150-річчя з дня народж. письменника.— К. : Держполітвидав УРСР, 1959.— 55 с.

Зміст бібліографічного покажчика: Основні радянські видання М.В.Гоголя: а) зібрання творів; б) окремі твори; в) твори М.В.Гоголя в перекладі на українську мову.— Література про життя і творчість М.В.Гоголя: а) М.В.Гоголь в радянському літературознавстві. Художні твори про Гоголя. М.В.Гоголь і мистецтво. М.В.Гоголь і Україна.— Світове значення М.В.Гоголя.— Бібліографія бібліографії.

211 назв за 1937–1959 рр. Розміщення в рубриках довільне.

157. ГОРДИН А.М. Н.В.Гоголь в портретах, иллюстрациях, документах : Пособие для учителей сред. шк. / Ред. А.М.Докусов.— 2-е изд.— Л. : Учпедгиз, 1959.— 415 с.

Зміст: Детство. Годы учения. Первые литературные опыты.— «Вечера на хуторе близ Диканьки». «Миргород». «Арабески». — «Ревизор». — «Мертвые души». — Последние годы. 1842–1852. Наследие Гоголя. — Даты жизни и творчества Н.В.Гоголя. Сочинения Н.В.Гоголя и его переписка.— Рекомендательная библиография.

720 назв за 1809–1852 рр. Описи супроводжуються анотаціями.

Допом.покаж.:

Указатель источников.

158. ЗИЦНЕР Э. Н.В. Гоголь за рубежом // Сиб. огни.— 1959.— № 4.— С. 158–162.

Огляд перекладів творів Гоголя, критичних відгуків про них у країнах Західної Європи, Чехословаччині та Китаї, впливу творчості письменника на літературу цих країн.

13 назв за 1936–1958 рр.

159. МАЦУЕВ Н. Художественная литература русская и переводная, 1938–1953 гг. : Библиогр. указ. : В 2 т.— М., 1956–1959.

Т. 2. 1946–1953.— М. : Гослитиздат, 1959.— 868с.

Про Гоголя: 400 назв, з них 48 — видання творів, 352 — критико-біографічна література.

160. НИКОЛЕСКУ Т. «Ревизор» в Румынии // Рус. лит.— 1959.— № 2.— С. 193–200.

Огляд переробок і перекладів, театральних вистав «Ревизора» у Румунії, починаючи з 1874 до 1958 року.

161. РАФИКОВ А. Гоголь в Турции // Там же.— С. 200–202.

Огляд перекладів творів Гоголя, театральних вистав «Ревизора», починаючи з 1935 до 1955 року.

162. ЦЯНЬ ЧЖУН-ВЭНЬ. Гоголь в Китае // Там же.— С. 191–193.

Огляд перекладів драматичних і прозових творів Гоголя, статей про його творчість, впливу на розвиток китайської літератури, починаючи з 1921 до 1951 року.

163. БРАГИН Ю.А. Гоголь в Сербии // Слав. филология.— 1960. — Вып. 3.— С. 96–122.

Огляд перекладів художніх творів Гоголя, критико-біографічної літератури про нього, впливу на сербську літературу із посиланнями в тексті і підрядкових примітках російською і сербською мовами з початку 1850-х до 1956 р.

164. ДОБРОВОЛЬСКАЯ К.К. Список библиографических указателей и справочных пособий по русской литературе дореволюционного периода / Ред. Ф.Е.Эмин. Гос. б-ка СССР им. В.И.Ленина.— М., 1961.— 22 с.

Гоголівська бібліографія бібліографії — 4 назви.

165. ЗВЕРЕВ А.Д. Перевод повести Н.В.Гоголя «Шинель» на украинский язык // Ученые записки / Черновиц. гос. ун-т.— Т. 43. Вып.12. Сер. филол. наук.— Черновцы, 1961.— С. 107–119.

Огляд і порівняльний аналіз оригінальних текстів і перекладів повісті «Шинель», а також літературно-критичних статей, присвячених цим перекладам. 9 назв за 1932–1957 рр. Українською і російською мовами.

166. ПОДГАЕЦКАЯ И.М. Язык и стиль писателя: Библиография 1951–1958 / Отв. ред. Л.И. Чагина // Ученые записки / Елабуж. пед. ин-т.— 1961.— Т. 10.— 352 с.

Про мову та стиль Гоголя: с. 73–90.

126 назв, з них 103 — філологічні праці, 23 — учбово-методичні.

167. ВОЙТОНОВСКАЯ Э.Л., СТЕПАНОВ А.Н. Н.В.Гоголь : Семинарий. — Л. : Учпедгиз, 1962.— 288 с.

1. Методичні вказівки і списки літератури до 41 теми див. с. 6–236. Близько 1280 назв за 1818–1961 рр.

2. «Основная библиография произведений Н.В.Гоголя и литература о нем» (сост. А.Н.Степанов): с. 237–274.

Зміст: Сочинения.— Несобранные тексты.— Классики марксизма-ленинизма о Гоголе.— Биографические материалы.— Литература.— Справочный отдел.

580 назв за 1842–1961 рр. Розміщення у розділах хронологічне.

Всього: Близько 1860 назв за 1818–1961 рр. Значна частина літератури дублюється у списках до тем і «Основной библиографии».

Допом. покажч.:

Указатель произведений Гоголя.

Указатель имен.

Відгуки:

Ломagina М. Первый опыт гоголевского семинария // Вопр. лит.— 1963.— № 8.— С. 234–235.

168. История русской литературы XIX века : Библиогр. указ / Под ред. К.Д.Муратовой.— М.; Л. : Изд-во АН СССР, 1962.— 966 с.

Зміст гоголівської персоналії: Сочинения.— Классики марксизма-ленинизма.— Биографические материалы.— Литература. Гоголь и Пушкин.

«Ревизор». «Мертвые души». Традиции Гоголя. Гоголь за рубежом.— Справочная литература.

482 назви за 1842–1960 рр. Розміщення хронологічне. Зміст окремих томів і збірників розкрито.

Допом. покажч.:

Предметный указатель.

Алфавитный указатель имен и наименований периодических изданий, кружков и обществ.

169. КАНДЕЛЬ Б.Л. Библиография переводов повести «Тарас Бульба» на иностранные языки // Гоголь Н.В. Тарас Бульба / Отв. ред. Н.Л. Степанов.— М., 1963.— С. 218-232.— (АН СССР. Лит. памятники).

Систематичний покажчик окремо виданих і опублікованих у періодичних виданнях і збірниках перекладів європейськими і східними мовами (35 мовами).

302 назви за 1839–1962 рр. Розміщення— за алфавітом мов і у хронології.

Допом. покажч.:

Список библиографических источников, использованных при составлении библиографии.

170. КОРОЛЕВИЧ Н.Ф., САРАНА Ф.К. Слов'янська філологія на Україні : Библиография (1958–1962 рр.) / Відп. ред. Г.Д. Вервес. Акад. наук УРСР. Укр. комітет славистів. Держ. публ. б-ка.— К., 1963.— 615 с.— (До V Міжнар. з'їзду славистів).

У різних підрозділах бібліографії, здебільшого у гоголівській персоналії підрозділу «Російська література XVIII — початку XX ст.» вміщено гоголезнавчу літературу.

49 назв за 1958–1962 рр. Розміщення алфавітне. Зміст окремих видань розкрито. Проанотовано лише ті праці, з назв яких не ясна тема.

Допом. покажч.:

Алфавітний покажчик.

Див. також № 179, 191, 193

171. КУЩ О.П. Російська література в українських перекладах і критиці : Бібліогр. покажч. Галичина і Буковина XIX ст.— 1939 р. / Відп. ред. С.М. Іванців.— К. : Вид-во АН УРСР, 1963.— 204 с.

Зміст гоголівської персоналії: Видання російською мовою.— Література про життя і творчість письменника.

170 назв за 1850–1937 рр. Розміщення — за хронологією та алфавітом імен і назв.

Допом. покажч.:

Іменний покажчик.

Список періодичних видань, використаних у покажчику.

172. ПРОХОРОВ Е. «Тарас Бульба» в русской критике : [Огляд] // Гоголь Н.В. Тарас Бульба.— М., 1963.— С. 182–198.— (АН СССР. Лит. памятники).

Близько 100 назв за 1835–1959 рр.

173. КОМЛОШ А. **Путь Гоголя в венгерской литературе** // Венгерско-русские литературные связи.— М., 1964.— С. 7–25.

Огляд перекладів творів Гоголя, постановок п'єс, впливу на творчість угорських письменників.

Близько 43 назв за 1853–1950 рр. угорською мовою. Опис неповний.

174. ПЕТЧЕНКО А. Д. **Фильмография** : Указ. экранизаций // Литература и кино : Сб. статей в помощь учителю / Под ред. Н.С.Горничкой.— М.; Л., 1965.— С. 236–237.

Хронологічний список екранізацій гоголівських творів з короткими анотаціями.

12 назв за 1913–1960 рр.

175. **Письма к Н.В.Гоголю** : Библиогр. / Сост. Л.П.Архипова, А.Н.Степанов; Отв. ред. Н.П.Никифоровская.— Л. : Изд-во Акад. наук СССР, 1965.— 80 с.

Хронологічний коротко анотований перелік 452 листів до Гоголя від 83 його сучасників за 1831–1852 рр. Вміщено тільки опубліковані листи. Є відомості про перші публікації.

Допом. покажч.:

Список использованных источников.

Указатель корреспондентов Гоголя.

176. РОТАЧ П. **Матеріали українського словника. Література Полтавщина** // Архіви України.— 1965.— № 3.— С. 98.

Про Гоголя : 4 назви (опис музеїв письменника).

177. БОРОДУЛИН Р. А. **Библиография** [Экранизация произведений отдельных писателей. Н.В.Гоголь. «Шинель»] // *Гуральник У.А.* Русская литература и советское кино.— М., 1968.— С. 418–420.

Список статей і рецензій із збірників, журналів, газет, присвячених двом екранізаціям «Шинелі» — 1926 року (авт. сцен. Ю.Тинянов; реж. Г.Козінцев і Л.Трауберг) і 1959 (авт. сцен. Л.Соловйов; постан. О.Баталов).

31 назва за 1926–1965 рр.

178. ГОРСКИЙ И.К. Новые работы о Гоголе в славянских странах // Сов. славяноведение.— 1968.— № 5.— С. 81–85.

Огляд перекладів творів Гоголя і критичної літератури про його творчість. Бібліографія у тексті словацькою і польською мовами за 1962–1967 рр.

179. Слов'янська філологія на Україні : Бібліографія (1963–1967 рр.). Ч. 2 : Вип. 1 і 2 / Н.Ф.Королевич, Л.В.Беляева, Л.І.Гольденберг, Ф.К.Сарана; Відп. ред. Г.Д.Вервес; Акад.наук УРСР. Укр. комітет славістики. ЦНБ.— К., 1968.— 577 с.— (До VI Міжнар. з'їзду славістів).

У різних підрозділах бібліографії, зокрема у гоголівській персоналії підрозділу «Життя і творчість окремих російських письменників» вміщено гоголезнавчу літературу.

33 назви за 1963–1967 рр. Розміщення та ін. — те саме, що у № 170.

Допом.покажч.:

Іменний покажчик.

Див. також № 191, 193.

180. Творческая история произведений русских и советских писателей : Библиогр. указ. / Сост. Н.И.Желтова, М.И.Колосникова; Ред. и предисл. Н.К.Пиксанова.— М. : Книга, 1968.— 112 с.

Зміст гоголівської персоналії: «Вечера на хуторі близ Диканьки». — «Женитьба». — «Мертвые души». — «Портрет». — «Пропавшая грамота». — «Ревизор». — «Тарас Бульба». — Другие произведения. «В указателе регистрируются работы исследовательского характера» (Пиксанов).

48 назв за 1893–1967 рр. Розміщення хронологічне.

Допом. покажч.:

Указатель имен.

181. КЛИМКОВА Л.Н. Семинарий по творчеству Н.В.Гоголя : Учеб. пособие для студ. 2-го курса филол. фак.ун-та / Львов. гос. ун-т им. И.Франко.— Львов, 1970.— 101 с.

Зміст: Введение в изучение жизни и творчества Н.В.Гоголя: а) оценка творчества Н.В.Гоголя в современной ему критике; б) Гоголь в оценке критики 50–60-х гг.; в) критика второй половины XIX — начала XX веков о творчестве Гоголя; г) формирование и развитие советского гоголеведения.— Библиографические пособия: а) общие пособия; б) гоголевская библиография.— 35 тем для самостоятельной работы.— Основные даты жизни и творчества Н.В.Гоголя.

Понад 300 назв за 1853–1968 рр. Література до деяких тем, зокрема «Гоголь и Украина» може слугувати доповненням до семінарію Войтоловської і Степанова (див. № 167). Матеріали до тем дублюються у різних відділах.

182. * ШЛАЙН М.И. Противоречия в посылках и выводах : Ученые ФРГ о творчестве Гоголя // Русская литература в оценке современной зарубежной критики.— М., 1973.— С. 57–84.

183. Журнал «Русская литература» за 1953-1973 гг. : Указ. содерж. / Сост. В.П.Степанов.— Л. : Наука, 1975.— 176 с.

Гоголівська бібліографія налічує 39 назв за 1958–1973 рр. Є анотації.

184. МИЛИДРАГОВИЧ Л. Гоголь у сербов во второй половине X века // Русско-югославские литературные связи: Вторая пол. XIX — нач. XX в.— М., 1975.— С. 82–89.

Огляд перекладів творів Гоголя, постановок п'єс на сербській сцені, критичних статей, присвячених перекладам і постановкам.

7 назв за 1849–1955 рр. сербською мовою. Опис неповний.

185. Русская литература в советской музыке : Справочник / Сост. Н.Н.Григорович, С.И.Шлифштейн. Вып. 1. А–Л.— С. : Сов. композитор, 1975.— 469 с.

11 назв творів Гоголя, 14 імен композиторів. Розміщення алфавітне.

186. САХАРОВА Е.М. Мастера русской драмы XIX века : Рек. указ. лит.— М. : Книга, 1975.— 176 с.

Зміст гоголівської персоналії (с. 39–56): Издания произведений Н.В.Гоголя.— Литература о Гоголе-драматурге и сценическом воплощении его пьес.

20 назв за 1936–1973 рр., з них 6 — видання творів, 14-^х література про Гоголя-драматурга.

Допом. покажч:

Указатель имен.

187. КАНДЕЛЬ Б.Л., ФЕДЮШИНА Л.М., БЕНИНА М.А. Русская художественная литература и литературоведение : Указ. справочно-библиогр. пособий с конца XVIII по 1974 г. / Под ред. М.П.Алексеева; Гос. публ. б-ка им. М.Е.Салтыкова-Щедрина.— М. : Книга, 1976.— 493 с.

Гоголівська бібліографія бібліографії у розділі «Персоналії писателів XII–XX вв. (до 1917 г.)» (с. 165–172).

48 назв за 1882–1965 рр. Розміщення довільне. Опис повний, супроводжується анотаціями.

Допом. покажч.:

Указатель авторов, заглавий безавторских и коллективных работ; имен, упомянутых в описаниях и аннотациях, и имен писателей, содержащихся в изданиях, отмеченных звездочкой; названий периодических изданий, указатели содержания которых упомянуты.

188. ВАРДАПЕТЯН И.Б. Н.В.Гоголь в армянских переводах и критике // Лит. связи. Т. 2. Русско-армянские связи : Исслед. и материалы.— Ереван, 1977.— С. 266–289.

253 назви за 1859–1975 рр., з них 52 назви перекладів, 201 — література про Гоголя. Описи частково проанотовано.

Допом. покажч.:

Указатель произведений Н.В.Гоголя.

Указатель переводчиков.

Указатель имен.

Указатель периодических изданий.

189. ЧУДАКОВА О.А. Н.В.Гоголь в современной зарубежной критике // Зарубежное литературоведение и критика о русской классической литературе.— М., 1978.— С. 100–114.

Огляд присвячено проблемам інтерпретації творчості Гоголя західноєвропейськими та американськими дослідниками як з точки зору загального його розуміння, так і відносно проблематики і поетики окремих творів.

16 назв за 1885–1975 рр. Опис повний французькою, англійською, німецькою мовами.

190. КАЗАРИН В.П. Произведения Н.В.Гоголя и литература о нем на русском языке, 1967–1976: Библиогр. указ: В 2 ч./ Отв. ред. Н.В.Старовойтов, Дальневост. гос.ун-т.— Владивосток, 1979.

Ч. 1.— 59 с.

Ч. 2.— 34 с.

Зміст: Ч. 1: Произведения Н.В.Гоголя.— Переписка писателя, авторские материалы и документы: а) письма Н.В.Гоголя; б) письма к Н.В.Гоголю; в) авторские материалы и документы.— Документы, мемуары, дневники, письма и другие материалы о Гоголе: а) сборники документов; б) мемуары; в) другие материалы.— Критико-биографическая литература. Ч. 2: Методическая литература, учебники и учебные пособия.— Произведения Гоголя в театре, музыке, живописи, кино, художественной и публицистической литературе.— Образ Гоголя в театре, музыке, живописи, кино, художественной и публицистической литературе.— Музеи Гоголя, литературные и памятные места.— Библиография.

678 назв за 1967–1976 рр. Розміщення усередині розділів хронологічне, у межах року алфавітне. Рецензії у примітках до відповідних матеріалів. Опис повний.

«Наш указатель является дополнением к указателю Л.М.Добровольского и В.М.Лаврова [див. № 109] и строится на аналогичных принципах» (Казарин).

Допом. покажч.:

Именной указатель.

Предметный указатель.

Відгуки:

Баскаков В.Н. Гоголевская библиография.. // Сов. библиогр.— 1986.— № 1.— С. 81.

191. Слов'янська філологія на Україні : Бібліогр. покажч. (1968–1976 рр.). Ч. 2. : Вип. 2 і 3 / Л.В.Беляєва, Н.М.Деркач, А.І.Невольниченко; Відп. ред. Г.Д.Вервес; Акад. наук УРСР. Укр. комітет славістів. ЦНБ.— К., 1979.— С. 237–850.— (До VII Міжнар. з'їзду славістів).

33 назви за 1968–1976 рр. Розміщення та ін. — те саме, що у № 170.

Допом. покажч.:

Іменний покажчик.

Список скорочень.

Див. також № 179, 193.

192. Філологічні науки на Україні : Наук.-допом. бібліогр. щорічник / Відп. ред. Г.Д.Вервес; Акад. наук УРСР. ЦНБ.— К., 1980–1989.

1980.— 1978.— 448 с.

1980.— 1979.— 407 с.

1981.— 1980.— 380 с.

1983.— 1982.— 398 с.

1984.— 1983.— 374 с.

1985.— 1984.— 432 с.

1986.— 1985.— 359 с.

1987.— 1986.— 318 с.

1989.— 1987.— 325 с.

У різних підрозділах дев'яти випусків, здебільшого у персоналіях підрозділу «Життя і творчість російських письменників» подано гоголезнавчу літературу.

167 назв за 1978–1987 рр. без урахування посилань. Розміщення усередині підрозділів алфавітне. Зміст збірників розкрито. Окремі описи супроводжуються анотаціями уточнюючого характеру. Застосовано систему відсилок, що дозволяє уникати дублювання окремих праць у різних підрозділах.

Допом. покажч. (у кожному вип.):

Іменний покажчик.

Список скорочень назв періодичних та продовжуваних видань.

193. Слов'янська філологія на Україні : Бібліогр. покажч. (1977–1981 рр.). Ч. 2 / Л.В.Беляєва, Н.М.Деркач, Ю.Л.Гунченко, О.М.Устінова, Відп. ред. Г.Д.Вєрвєс; Акад. наук УРСР. Укр. комітет славистів. ЦНБ.— К., 1983.— 520 с.— (До ІХ Міжнар. з'їзду славистів).
31 назва за 1977–1981 рр. Розміщення та ін. — те саме, що у № 170.

Допом. покажч.:
Іменний покажчик.
Список скорочень.

Див. також № 179, 191.

194. НАЙДИЧ Э.Э. От Кантемира до Чехова : Основные советские издания сочинений русских писателей XVIII — нач. XX в. : Справ. пособие / Под ред. Л.С.Шепелевой.— М. : Книга, 1984.— 222 с.
Огляд основних гоголівських видань (зібрань творів, творів, вибраних та окремих творів) див. с. 60–64.
45 назв за 1842–1980 рр.

195. САМОЙЛЕНКО Г.В., МИХАЛЬСКИЙ Е.Н. Н.В.Гоголь и литература народов СССР : Библиогр. указ. / Предисл. Г.В.Самойленко; Нежинский гос. пед. ин-т им. Н.В.Гоголя.— Нежин, 1984.— 147 с.
Зміст: Н.В.Гоголь и русская классическая литература. Общие работы.— Н.В.Гоголь и русская советская литература. Общие работы.— Н.В.Гоголь и литература других народов СССР. Общие работы.
2092 назви за 1917–1983 рр. Розміщення усередині рубрик хронологічне.

Допом. покажч.:
Именной указатель.

Відгуки:
Баскаков В.П. Гоголевская библиография... // Сов.библиогр.— 1986.— № 1.— С. 82–83.

196. БИБИХИН В.В., ГАЛЬЦЕВА Р.А., РОДНЯНСКАЯ И.Б. Литературная мысль Запада перед «загадкой Гоголя» // Гоголь: История и современность.— М., 1985.— С. 390–434.
Огляд найбільш визначних праць американських, англійських, німецьких, італійських, французьких вчених-літературознавців.
Понад 30 назв за 1970–1980 рр. англійською, німецькою, італійською, французькою мовами.

197. ГУРАЛЬ С.К. Гоголь в современном американском литературоведении: проблемы художественного метода и повествования: Автореф. дис. ...канд. филол. наук.— Томск, 1985.— 21 с.— (Томск. гос. ун-т им. В.В.Куйбышева).

32 назви англійською та російською мовами.

198. КАЗАРИН В.П. Библиография литературы о Н.В.Гоголе, 1962–1966 / Симферопол. гос. ун-т им. М.В.Фрунзе.— Симферополь, 1985. — 19 с.

244 назви за 1962–1966 рр. Розміщення хронологічне, у межах року — за алфавітом імен і назв. «Настоящий указатель охватывает литературу о Гоголе за 1962–1966 годы, вышедшую в СССР на русском языке. Он продолжает выпущенный в 1979 году указатель, в котором была учтена литература о жизни и творчестве писателя за 1967–1976 годы» (Казарин) (див. № 190).

199. ГАДЖИЕВ А.Д. Гоголь и азербайджанская дореволюционная литература // Гоголь и литература народов Советского Союза; Ереван. гос. ун-т. Ин-т мировой лит. им. А.М.Горького АН СССР.— Ереван, 1986.— С. 307–312.

Огляд перекладів творів Гоголя, передусім комедії «Ревизор», постановок її на азербайджанській сцені, матеріалів, присвячених творчості письменника з 90-х років XIX ст. до 1912 р.

200. ГАЙНУЛЛИН М.Х. Гоголь и татарская драматургия // Там же.— С. 397–402.

Огляд перекладів творів Гоголя, а також статей про його творчість за 1902–1949 рр.

201. ДЖОЛДОШЕВА Ч.Т., БЕГЕЕВА Д.А. Гоголь и киргизская литература // Там же.— С. 390–396.

Огляд перекладів і театральних вистав п'єс Гоголя, перекладів прозових творів, починаючи з 1926 до 1982 р.

202. ДИДЕБУЛИДЗЕ Д.О. Гоголь в дореволюционной грузинской критике: [Огляд] // Там же.— С. 235–241.

З 60-х років XIX ст. до 1909 р.

203. ИСАКОВ С.Г. Восприятие творчества Гоголя в Эстонии XIX века // Там же.— С. 358–374.

Огляд перекладів, естонізованих переробок і перекладень творів Гоголя, вистав, літературної полеміки, впливу на естонських письменників за 1873–1900 рр.

204. МКРТЧЯН К.Л. К истории переводов повести Гоголя «Нос» на армянский язык // Там же.— С. 289–306.

Огляд чотирьох перекладів повісті «Нос» — 1898, 1909, 1934, 1954 років.

205. РЗАЕВ Ф.Ч. Гоголь и азербайджанский театр // Там же.— С. 332–338.

Огляд перекладів і постановок п'єс «Ревизор» і «Женитьба» за 1882–1952 рр.

206. РОЗЕНФЕЛЬД А.З. Гоголь на таджикском языке // Там же.— С. 384–389.

Огляд перекладів творів Гоголя, театральних вистав, впливу на таджицьку літературну мову в період з 1909 до 1979 р.

207. ЦИБАХАШВИЛИ Г.Й. Гоголь на грузинском языке : [Огляд] // Там же.— С. 242–247.

Переклади творів Гоголя за 1865–1972 рр.

208. ПИОТРОВСКАЯ А.Г. Гоголь и польская литература // Гоголь и мировая литература / Отв. ред. Ю.В.Манн.— М., 1988.— С. 116–140.

Огляд перекладів творів Гоголя, критичних праць про них, впливу на польських письменників.

40 назв за 1834–1978 рр. російською, українською, польською мовами.

209. БАЛАЖОВА АЛЕНА. Н.В.Гоголь в работах чешских русистов последних лет (1970–1988) // Рус. лит.— 1989.— № 4.— С. 214–219.

В огляді понад 30 назв.

210. Гоголь и Нежин. Нежинская Гимназия высших наук князя Безбородко, начало творчества : Библиогр. указ. / Н.М.Жаркевич, Е.Н.Михальский, П.В.Михед, Г.В.Самойленко; Отв. ред. Е.Н.Михальский; Нежинский гос. пед. ин-т им. Н.В.Гоголя.— Нежин, 1989.— 121 с.

Зміст: Библиографія.— Нежин. Гимназия высших наук. Культура. Образование. Литература. 1820–1830 гг.

Тематичний, частково анований покажчик.

1033 назви за 1798-1989рр. Розміщення хронологічне.

Допом. покажч.:

Именной указатель.

211. ДЪЯКОНОВА Е.М. Узнавание и неизвестность : О судьбе Н.В.Гоголя в Японии // 100 лет русской культуре в Японии.— М., 1989.— С. 113–135.

Огляд перекладів творів Гоголя і критичної літератури, присвяченої їм.

44 назви за 1886–1984 рр. російською та англійською мовами. Розміщення алфавітне.

212. Современное зарубежное исследование творчества Н.В.Гоголя / Ред., сост. А.Н.Николюкин, Е.М.Дьяконова.— М. : ИНИОН, 1989.— 154 с.

213. ГОЛЬДЕНБЕРГ А.Х. «Мертвые души» Н.В.Гоголя и традиции народной культуры : Учеб. пособие по спецкурсу / Волгоград. гос. пед. ин-т им. А.С.Серафимовича.— Волгоград, 1991.— 74 с.

Близько 60 назв гоголезнавчої літератури за 1908–1986 рр.

214. ЗЕЙДЕЛЬ-ДРЕФФКЕ Б. Гоголеведение и психоанализ. История и современность // Рус. лит.— 1992.— № 3.— С. 122–129.

Огляд праць західних літературознавців, присвячених психоаналітичному аспекту досліджень творчості письменника.

34 назви за 1912–1990 рр. німецькою і англійською мовами.

215. * СТЕПАНОВ В.Г. Издание произведений Н.В.Гоголя в Англии в XX веке: Автореф. дис. ... канд. филол. наук.— М., 1992.— 29 с.— (Моск. полиграф. ин-т).

216. ГУБАРЕВ И.М. Литературно-эстетическая концепция Гоголя. Идеал и тема писателя-художника: Автореф. ... дис. д-ра филол. наук.— К., 1996.— 38 с.— (НАН України. Ін-т літ. ім. Т.Г.Шевченка).

Бібліографія у виводах і основному списку літератури.

29 назв за 1968–1995 рр.

217. * МОИСЕЕВ Д. Н.В.Гоголь как писатель-христианин в оценке русского зарубежья // Духовный мир. Сб. работ учащихся Моск. духовных школ. Вып. 3.— Сергиев-Посад.— 1996.— С. 33–88.

Бібліографія: с. 84–88.

218. Ніжинська Гоголіана, 1979–1995: Бібліогр. покажч. / Укл. Л.В.Гранатович; Відп. ред. П.В.Михед; Вступ. ст. П.В.Михеда, Г.В.Самойленка; Ніжинський держ. пед. ін-т ім. М.В.Гоголя. Гоголівський наук.-метод. центр.— Ніжин, 1996.— 28 с.

Подано праці викладачів Ніжинського педагогічного інституту, присвячені літературознавчим та лінгвістичним аспектам вивчення творчої спадщини письменника.

218 назв за 1979–1995 рр.

Розміщення хронологічне, в межах року за алфавітом імен і назв.

219. Библиография произведений Н.В.Гоголя и литературы о нем на русском языке (1995–1996) / Сост. В.А.Воропаев // Гоголезнаві студії = Гоголеведческие студии. Вып. 2 / Відп. ред. П.В.Михед.— Ніжин, 1997.— С. 124–136.

Зміст: Произведения Гоголя.— Художественная и критико-биографическая литература.

198 назв за 1995–1996 рр. Розміщення хронологічне, у межах року за алфавітом імен і назв. У ряді випадків наведено рецензії.

220. Бібліографія літератури про Гоголя, що вийшла в Україні 1995–1996 / Укл. Л.В.Гранатович // Гоголезнавчі студії = Гоголеведческие студии. Вип. 2/ Відп. ред. П.В.Михед.— Ніжин, 1997.— С. 118–122.

Бібліографічний список критико-біографічної літератури російською та українською мовами.

65 назв за 1995–1996рр.

Розміщення хронологічне, у межах року за алфавітом імен і назв.

ДОВІДКИ ПРО АВТОРІВ

АНДРІЄВСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР ЮХИМОВИЧ (1869–1930) — фольклорист, етнограф, науковий співробітник (1921) Академії наук УРСР. Автор історико-бібліографічних праць.

БАГРІЙ ОЛЕКСАНДР ВАСИЛЬОВИЧ (1891–1949) — літературознавець, фольклорист, бібліограф, педагог.

БРОДСЬКИЙ МИКОЛА ЛЕОНТІЙОВИЧ (1881–1951) — літературознавець. Дослідження присвячені вивченню російської літератури XIX століття.

ВЕНГЕРОВ СЕМЕН ОПАНАСОВИЧ (1855–1920) — історик літератури, бібліограф. Автор шеститомного «Критико-біографического словаря русских писателей и ученых» (1886–1904); організатор (1917) і перший директор Російської книжкової палати. Підтримував дружні зв'язки з українськими письменниками.

ВЛАДИСЛАВЛЕВ (справжнє прізвище ГУЛЬБИНСЬКИЙ) ІГНАТІЙ ВЛАДИСЛАВОВИЧ (1880–1962) — бібліограф. Працював у галузі рекомендаційної бібліографії.

ГЕННАДІ ГРИГОРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ (1826–1880) — бібліограф. Автор бібліографічних покажчиків та словників про життя і творчість письменників та вчених Росії. Один з перших бібліографів творів Пушкіна і Гоголя.

ГЕРБЕЛЬ МИКОЛА ВАСИЛЬОВИЧ (1827–1883) — поет, перекладач, видавець. Закінчив (1847) Юридичний ліцей князя Безбородька у Ніжині.

ДАНИЛОВ ВОЛОДИМИР ВАЛЕР'ЯНОВИЧ (1881–1970) — фольклорист, літературознавець. Закінчив (1905) Ніжинський Історико-філологічний інститут князя Безбородька. Автор досліджень про Гоголя, Шевченка, Пушкіна, Л.Толстого, М.Максимовича та ін.

ДАНИЛОВ СЕРГІЙ СЕРГІЙОВИЧ (1901–1959) — театрознавець. Його книга «“Ревізор” на сцені» (1936) започаткувала у театрознавстві новий жанр — сценічну історію творів класичної драматургії.

ДОРОШЕНКО ВОЛОДИМИР ВІКТОРОВИЧ (1879–1963) — бібліограф, літературознавець, громадський і політичний діяч. Автор численних бібліографічних праць, зокрема бібліографії творів І.Франка, Т.Шевченка, О.Кобилянської, П.Куліша, українських перекладів з Гоголя, Толстого, Гете.

ДОРОШЕНКО ДМИТРО ІВАНОВИЧ (1882–1951) — історик, історіограф, публіцист, журналіст, педагог, громадський і державний діяч.

СРОФЕЇВ (СРОФІЇВ) ІВАН ФЕДОРОВИЧ (1882–1953) — письменник, історик, етнограф, літературознавець, фольклорист. Досліджував творчість Гоголя, Шевченка, Сковороди, Грабовського та ін.

ЗАБОЛОТСЬКИЙ ПЕТРО ОЛЕКСАНДРОВИЧ (1877–1918) — філолог-славіст. Викладав (1907–1918) у Ніжинському Історико-філологічному інституті князя Безбородька. Ініціював створення Музею М.В.Гоголя (1909) в Історико-філологічному інституті. Автор низки статей і бібліографічних матеріалів про Гоголя.

КАЛІАШ ВОЛОДИМИР ВОЛОДИМИРОВИЧ (1866–1919) — літературознавець, бібліограф. Основні праці присвячені творчій історії, текстології і бібліографії творів російських письменників XIX століття. За редакцією Каліаша побачило світ видання «Сочинения и письма Н.В.Гоголя» (Т. 1–9, СПб., 1907–1909).

КОМАРОВ МИХАЙЛО ФЕДОРОВИЧ (1844–1913) — бібліограф, критик, фольклорист, лексикограф. Автор статей, досліджень і рецензій з питань української літератури. Перекладав твори Гоголя, Добролюбова, Л.Толстого, Короленка.

КОРОБКА МИКОЛА ІВАНОВИЧ (1872–1921) — фольклорист, літературознавець. Досліджував творчість Гоголя, Пушкіна, Лермонтова. Розпочав видання творів Гоголя у 9 томах (вийшли Т. 1–5, 1912–1914).

КУЩ ОЛЕГ ПАВЛОВИЧ (1914–1984) — бібліограф, працівник Львівської наукової бібліотеки ім. В.Стефаніка Академії наук УРСР. Автор понад 20 бібліографічних покажчиків з питань української та російської літератури.

Брати Б.П.ЛАМБІН (1827–1893) і П.П.ЛАМБІН (1812–1871) — засновники російської історичної і літературно-художньої бібліографії.

МАЦУЄВ МИКОЛА ІВАНОВИЧ (1894–1975) — літературознавець, бібліограф, критик. До 1923 року працював в Україні.

МЕЖОВ ВОЛОДИМИР ІЗМАЙЛОВИЧ (1830–1894) — бібліограф. Автор покажчиків універсального та галузевого характеру, в т. ч. краєзнавчих. Низка праць містить матеріали, присвячені Україні.

МЕЗ'ЄР АВГУСТА ВОЛОДИМИРІВНА (1869–1935) — бібліограф, книгознавець, письменниця. Автор близько 300 книг і статей, головним чином з бібліографії, книгознавства, журналістики.

ПЕЛЕНСЬКИЙ ЄВГЕН ЮЛІЙОВИЧ (1908–1956) — літературознавець, бібліограф, педагог, видавець, громадський діяч. Автор понад 250 наукових праць, статей, бібліографічних покажчиків.

ПИПІН ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ (1833–1904) — літературознавець, фольклорист. Автор статей з питань української літератури і етнографії, зокрема про російські твори Шевченка.

ПІКСАНОВ МИКОЛА КИР'ЯКОВИЧ (1878–1969) — літературознавець, бібліограф. Автор низки науково-допоміжних посібників (семінаріїв) з історії літератури.

ПОНОМАРЬОВ СТЕПАН ІВАНОВИЧ (1828–1913) — філолог, бібліограф. Автор бібліографічних і біобібліографічних покажчиків і словників про життя і творчість українських і російських вчених і письменників. Укладач краєзнавчих покажчиків. Автор низки праць про зв'язки М.В.Гоголя з Україною.

РОВІНСЬКИЙ ДМИТРО ОЛЕКСАНДРОВИЧ (1824–1895) — юрист, мистецтвознавець, один із засновників російської іконографії, дослідник російської і західноєвропейської гравюри і лубка.

РУЛІН ПЕТРО ІВАНОВИЧ (1892–1940) — театрознавець, педагог. Автор праць з історії українського театру і драматургії XIX — початку XX століття, зокрема праці «Гоголь про театр» (1936).

СПЕРАНСЬКИЙ МИХАЙЛО НЕСТОРОВИЧ (1863–1938) — історик літератури, славіст, візантолог, етнограф, фольклорист. Викладав (1896–1906) у Ніжинському Історико-філологічному інституті князя Безбородька. Разом з П.О.Заболотським брав активну участь у ювілейних (1902) святах до 50-річчя з дня смерті М.В.Гоголя, що проходили в Ніжині.

СТЕЩЕНКО ІВАН МАТВІЙОВИЧ (1873–1918) — літературознавець, письменник. Автор праць про І.Котляревського, Т.Шевченка, О.Стороженка та ін.

ЧАГОВЕЦЬ ВСЕВОЛОД АНДРІЙОВИЧ (1877–1950) — театрознавець, журналіст. Інсценував твори Гоголя («Тарас Бульба»), Горького, Купріна.

ШЕНРОК ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ (1853–1910) — літературознавець. Вивчав за першоджерелами літературну спадщину і біографію М.В.Гоголя. Завершив роботу М.С.Тихонравова над 10-м виданням творів Гоголя, видав (1896) останні два томи (Т. 6 і 7). Видав «Матеріали для біографії Н.В.Гоголя» (Т. 1–4, 1892–1898), «Письма Н.В.Гоголя» (Т. 1–4, 1901).

ЯЗИКОВ ДМИТРО ДМИТРОВИЧ (1850–1918) — бібліограф, історик літератури. Продовжив діяльність Г.М.Геннаді, почавши складання бібліографічного словника-щорічника «Обзор жизни и трудов покойных русских писателей» (Вып. 1–13, 1885–1916) та інших подібних оглядів.

ИМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- Аксаков К.С. 27
Алексеев М.П. 143, 147, 187
Алисултан А. 126
Андрієвський О.Ю. 101
Андросов В. 27
Архипова Л.П. 175
- Багрий А.В. 79, 85
Базунов А.Ф. 4
Балажова Алена 209
Балухатый С.Д. 114
Баскаков В.Н. 1, 9, 10, 108, 109,
143, 190, 195
Баталов А.В. 177
Бахтин Н.Н. 24
Бегеева Д.А. 201
Белецкий А.И. 94
Белинский В.Г. 27
Белый А. (Бугаев Б.Н.) 105
Бельчиков Н.Ф. 113
Бенина М.А. 187
Бертенсон С.Л. 40, 53, 64, 66, 73,
75
Беляева Л.В. 179, 191, 193
Бибихин В.В. 196
Бойко І.З. 123
Бородулин Р.А. 177
Боцяновський В. 68
Брагин Ю.А. 163
Брикман М. 118
Бродский Н.Л. 81, 86, 94, 122
Буковский Н. 15
- Вардапетян И.Б. 188
Васильев С.А. 17, 18, 30
Венецианов А.Г. 34
- Вервес Г.Д. 170, 179, 191, 192, 193
Витберг Ф.А. 18
Владиславлев (Гульбинский) Й.В.
80, 96
Войталовская Э.Л. 1, 6, 9, 10, 20,
75, 108, 109, 167, 181
Волошин Д. 118
Воропаев В.А. 219
Вяземский П.П. 27
- Гаджиев А.Д. 199
Гайнуллин М.Х. 200
Гальцева Р.А. 196
Геннади Г.Н. 1, 2, 7, 9
Георгиевский Г.П. 115
Гербель Н.В. 2, 8, 9
Герман А.М. 41
Гиппиус В.В. 107, 111
Гіляровська Н. 87
Гімельфарб Г.М. 123
Гозенпуд А. 129
Гольденберг А.Х. 213
Гольденберг Л.І. 179
Гордин А.М. 157
Горницкая Н.С. 174
Городецкий Б.И. 114, 121
Горожанский Я.И. 10, 15, 18, 30
Горский И.К. 178
Гранатович Л.В. 218, 220
Григорович Н.Н. 185
Гроссман Л.П. 94
Грузинский А.Е. 81
Губарев И.М. 216
Гунченко Ю.Л. 193
Гураль С.К. 197
Гуральник У.А. 177

- Данилевский А.С. 52
 Данилов В.В. 63
 Данилов С.С. 105, 107
 Дашкевич Н.П. 36
 Деркач Н.М. 191, 193
 Джолдошева Ч.Т. 201
 Дилебулидзе Д.О. 202
 Дилакторский П.А. 53
 Добровольская К.К. 164
 Добровольский Л.М. 108, 109, 190
 Докусов А.М. 157
 Долинина А.А. 145
 Дорошенко В.В. 89
 Дорошенко Д.І. 83
 Драганов П.Д. 19
 Дроздовський В. 88, 89, 91
 Дьяконова Е.М. 211, 212

 Еттінгер П.Д. 90

 Єрофеїв (Єрофійв) І.Ф. 91

 Жаркевич Н.М. 210
 Желтова Н.И. 180
 Жерен 34
 Жуковский В.А. 22, 23, 41, 45, 51

 Заболотский П.А. 20, 21, 53, 64,
 67, 69
 Заборова Р.Б. 137
 Зверев А.Д. 165
 Зейдель-Дреффке Б. 214
 Зелинский В. 42
 Земенков В.С. 146
 Зиннер Э. 158
 Змигородский Й.Й. 43

 Иванов А.А. 34
 Иванова Л.М. 115
 Исаков С.Г. 203

 Иванова-Артюхова А. 92
 Іванців С.М. 171

 Казарин В.П. 108, 109, 190, 198
 Калинин М.И. 128
 Каллаш В.В. 22, 74, 81
 Кандель Б.Л. 169, 187
 Кантемир Д.К. 194
 Кирикова Н.Н. 147
 Климова Л.Н. 181
 Ковалевская Е.А. 121
 Коваленко Олекса 68
 Козинцев Г.М. 177
 Козьмин Б.П. 119
 Колесникова М.Й. 180
 Колокольников Н.В. 149
 Комаров М.Ф. 68
 Комлош А. 173
 Копержинский К.А. 148
 Кораблев В.Н. 24, 25, 44, 55, 56
 Коробка Н.Й. 47, 70, 78
 Королевич Н.Ф. 170, 179
 Коростин А. 131
 Кошевський К.П. 91
 Крацов Н.И. 132
 Краснов Пл. 26
 Крендель Р.Н. 127
 Кричевский Г.Г. 15
 Кубиков И.Н. 94
 Кулиш П.А. 2, 11
 Куш О.П. 171

 Лавров В.М. 108, 109, 190
 Ламбин Б.П. 3, 9
 Ламбин П.П. 3, 9
 Лаутенбах Я.Й. 45
 Лебедев А.А. 57
 Лебедев А.М. 93
 Ленин В.И. 111, 112, 118, 123, 125,
 128
 Левицкий Ф. 68
 Липовский А.Л. 28
 Лобода А.М. 76, 101
 Ломагина М. 167
 Лугаковский В. 29
 Львов-Рогачевский В.Л. 94

Лямбек Э.Э. 30
Ляцкий Е.А. 27
Лященко А.И. 17

Мазинг Л.К. 46
Майгур П.И. 93
Майков Г.П. 15
Мамонтов А.И. 23
Мандельштам Р.С. 77, 97
Мани Ю.В. 141, 208
Марков О.О. 71
Масальский К.П. 27
Маслов В.И. 123
Магуев Н.И. 84, 100, 103, 110,
116, 124, 143, 155, 159
Машковцев Н.Г. 106
Межев В.И. 4, 5, 6, 9
Мезьер А.В. 31, 69
Мейерхольд Вс.Э. 94
Мендельсон Н.М. 81
Мешеряков Н.Л. 113
Милидрагович Л. 184
Михайлов М.С. 142
Михальский Е.Н. 195, 210
Михед П.В. 210, 218, 219, 220
Мкртчян К.Л. 204
Моисеев Д. 217
Моллер Ф.А. 34
Молотов В.М. 128
Морщинер М.С. 143
Муравьева Н. 149
Муратова К.Д. 168

Найдич Э.Э. 194
Несольниченко А.И. 191
Нограсова Е.С. 12
Носкина М.В. III
Носкович И. 93
Носкина Е.Ф. 99
Носковская Н.П. 175
Носковская Т. 160
Носковский С.В.

Николокин А.Н. 212
Носков Н.Д. 58

Овнан Г. 134
Овсяннико-Куликовский Д.Н. 78
Оганнисян Р. 135
Олександренко О. 68
Орлов С.А. 150

Пеленский С.Ю. 104
Пенчко Н.А. 136
Переверзев В.Ф. 93, 105
Петченко А.Д. 174
Пиксанов Н.К. 40, 72, 77, 82, 97,
98, 114, 180
Пинус Е.М. 151
Пиотровская А.Г. 208
Подгаецкая И.М. 166
Пожарский Н.И. 143
Полевой Н.А. 27
Пономарев С.И. 3, 9, 10, 15, 18, 30
Прокофьев Н.И. 120
Прохоров Е. 172
Пушкин А.С. 93, 168
Пчёлка Елена (Косач-
Драгоманова О.П.) 68
Пыпин А.Н. 6, 50

Рафиков А. 161
Репин И.Е. 34
Рзаев Ф.И. 205
Ровинский Д.А. 13
Роднянск кая И.Б. 196
Розанов И.Н. 95
Розенфельд А.З. 152, 206
Розина Л.А. 147
Ромодановская А.А. 115
Ротач П. 176
Рошин П.Ф. 149
Рубакин Н.А. 31
Рулин П.И. 76
Рускин Е.И. 10, 117, 119

Савицкий В.Д. 153
Сагайдачный С.Ф. 91
Садовський М.П. 68
Самойленко Г.В. 195, 210, 218
Сарана Ф.К. 170, 179
Сахарова Е.М. 186
Сидоров Н.П. 81
Смирнова В.А. 132
Смирнова-Чикина Е.С. 118
Соловьев Л.Б. 177
Соловьева А.П. 133
Сперанский М.Н. 20, 32, 33, 34
Сталин И.В. 118, 123, 125, 128
Старовойтов Н.В. 190
Степанов А.Н. 1, 6, 9, 10, 20, 75,
108, 109, 167, 175, 181
Степанов В.Г. 215
Степанов В.П. 183
Степанов Н.Л. 169
Стернина Г. 131
Стешенко И.М. 48
Столянский П.Н. 33
Стороженко А.П. 27
Сытин И.Д. 61

Тимофеев Л.И. 149
Тихонравов Н.С. 16
Токмаков В.Н. 138
Томашевский Б.В. 113, 121
Трауберг Л.З. 177
Троцкий Д.П. 52
Тынянов Ю.Н. 177

Улагай-Красовський 91
Ульянов Н.А. 65
Ульянова В.Н. 65
Устинова О.М. 193

Федюшина Л.М. 187
Федоров И.В. 139
Филимонов М.Р. 144
Фомин А.Г. 58
Францев В.А. 51
Фрейдель Е.В. 121

Хаханов А. 35
Хмелевская Е.М. 121

Цехновицер О.В. 114
Цибацишвили Г.И. 207
Цянь Чжунь Вэнь 162

Чагина Л.И. 166
Чаговец В.А. 36
Черневич М.Н. 112
Чехов А.П. 194
Чудаков Г.И. 52
Чудакова О.А. 189

Шапошников Б.В. 121
Шевырев С.П. 27
Шенрок В.И. 11, 14, 16, 21, 37
Шелелева Л.С. 194
Шлаин М.И. 182
Шлифштейн С.И. 185
Шубинский И.В. 140

Эмин Ф.Е. 164
Эфрос Н.Д. 154

Юхименко И.Я. 91

Яворский Ю.А. 49, 71
Языков Д.Д. 15
Якушкин В. 39, 60, 61
Ясинский М. 36

ЗМІСТ

Від укладачів	3
З історії гоголівської бібліографії	5
Бібліографія	13
Довідки про авторів	69
Іменний покажчик	73

ГОГОЛЕЗНАВЧІ СТУДІЇ
Випуск третій

*Лариса Гранатович,
Євген Михальський,
Павло Михед*

**ГОГОЛЬ:
БІБЛІОГРАФІЧНІ
ПОСІБНИКИ І ДЖЕРЕЛА**
АНОТОВАНИЙ ПОКАЖЧИК

Рецензент *Л. В. Беляєва*

Редагування, коректура *Олексій Сидоренко*

Комп'ютерне складання *Максим Кригін*

Комп'ютерна верстка *Ірина Остапова*

Здано до набору 10.11.98. Підписано до друку 15.12.98. Формат 60×84/16.
Ум. друк. арк. 5,0. Тираж 350 прим. Зам. № 6.

Друкарня Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського
252039, Київ-39, просп. 40-річчя Жовтня, 3

Гранатович Л., Михальський Є., Михед П. Гоголь: бібліографічні посібники і джерела : анотований покажчик / Рецензент Л.В.Беляєва. – К., 1998. – 77 с. ISBN 966-02-0990-8

Анотований покажчик бібліографічних посібників і джерел включає всі скільки-небудь помітні видання гоголівської бібліографії (1853–1997 рр.) і нарис її історії.

ББК Ш5(4РОС)5-4 Гоголь я1

КИЇВСЬКА СТАРОВИНА

«Київська старовина» у 1999 році

запропонує читачам нові студії відомих дослідників історії України від давнини до сьогодення, художні твори історичної тематики, недруковані досі історичні документи та історико-літературні матеріали.

Редакція планує опублікувати:

- першу повість нової української літератури «Микола Коваль»;
- невідомі художні твори Олени Пчілки;
- сонети українських футуристів;
- спогади Кесаря Білиловського;
- листи Микола Костомарова, Павла Чубинського, Михайла Драгоманова, Івана Сенченка;
- нові дослідження про українське літописання, козацьке військо, початок громадсько-наукової діяльності Володимира Антоновича, Південно-Західний відділ Російського географічного товариства, маловідомі сторінки історії УНР і ЗУНР;
- нотатки про українську епістолярну традицію;
- шевченківські студії;
- недрукований проспект журналу «Основа»;
- матеріали про запровадження земств на Правобережній Україні.

Журнал можна передплатити в усіх поштових відділеннях України
(передплатний індекс — 74260).

Передплатна ціна на півріччя (три числа) — 11 грн. 94 коп.

«Київська старовина» — це нове і правдиве слово про нашу багату історію, народний світогляд і звичаї, самобутню культуру українців.

Це — Ваш журнал!

Для нотаток

